Nr 196.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående reglering af löneförhållandena vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen m. m.; gifven Stockholms slott den 7 april 1911.

Under åberopande af härvid fogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

dels godkänna det i statsrådsprotokollet intagna förslag till aflöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän, att tillämpas från och med år 1912, äfvensom de i protokollet angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner,

dels förklara,

att en hvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser samt

att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka icke före den 1 november 1911 anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten samt underkasta sig de för aflöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels höja det i riksstatens anslag till väg- och vattenbyggnadsstaten ingående aflöningsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte

därunder lydande distriktstjänstemän från 86,400 kronor med 47,600 kronor eller sålunda till 134,000 kronor,

dels till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under år 1911, utöfver det af Riksdagen för samma år för ändamålet beviljade anslaget å 15,400 kronor, å extra stat för år 1912 anvisa 5,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1911 af tillgängliga medel utanordna beloppet,

och dels för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel på extra stat för år 1912 anvisa 6,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 april 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Departementschefen, statsrådet grefve Hamilton anförde:

Löneregleringskommittén har den 4 februari 1911 afgifvit betänkande angående reglering af löneförhållandena med mera inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt för de under styrelsen ställda distriktstjänstemännen.

I anledning af betänkandet hafva underdåniga utlåtanden infordrats från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äfvensom beträffande en vid betänkandet fogad reservation från landtbruksstyrelsen samt vattenfallsstyrelsen.

Sedan dessa utlåtanden nu inkommit, anhåller jag att få underställa saken Kungl. Maj:ts bedömande.

I. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsbefattning.

Nuvarande förhållanden.

Enligt gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, § 1, omfattar styrelsens ämbetsbefattning handläggning af tekniska och administrativa ärenden, som angå

anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag,

sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar,

arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet samt

enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

De sålunda omförmälda arbetena äro enligt § 2 dels

a) sådana, som utföras af enskilda personer, bolag eller menigheter, antingen helt och hållet på egen bekostnad eller med understöd af staten i form af anslag, lån eller andra förmåner, för så vidt dessa arbeten äro af den beskaffenhet, att Kungl. Maj:ts tillstånd erfordras för deras verkställande och arbetena blifvit i afseende å såväl utförandet som vidmakthållandet för det allmännas nytta ställda under styrelsens kontroll, dels ock

b) sådana, som utföras af staten och på dess bekostnad genom styrelsens omedelbara försorg, äfvensom sådana, hvilka fortfarande äro ställda under styrelsens öfverinseende och förvaltning.

Gemensamt med landtbruksstyrelsen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att afgifva utlåtande till Kungl. Maj:t i frågor, som röra statsunderstöd i form af lån, anslag eller andra förmåner för afdiknings- eller odlingsföretag eller arbeten, som afse minskande af frostländighet.

De väg och vattenbyggnadsstyrelsen tillhörande ärendena behandlas å tre särskilda afdelningar, nämligen

den s. k. tekniska afdelningen (till hvilken höra alla tekniska ärenden utom järnvägsärenden),

järnvägsafdelningen samt

administrativa afdelningen.

Då jag i det följande använder uttrycket tekniska afdelningen, afses därmed alltid den afdelning, som handlägger de tekniska ärenden, hvilka icke tillhöra järnvägsafdelningen.

Herr Björklunds reservation.

Beträffande omfattningen af de ärenden, som nu tillhöra väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, har kommittén icke föreslagit någon förändring. I detta afseende har dock kommitténs ledamot, herr Olof Björklund uttalat en skiljaktig mening.

Han har framhållit, att det i afseende å de uti § 2 a) i styrelsens instruktion omförmälda allmänna arbeten — sådana som utföras af enskilda personer, bolag eller menigheter — åligger styrelsen enligt § 3 i samma instruktion hufvudsakligast att granska och, där sådant finnes behöfligt, låta omarbeta ritningar och förslag, att hafva tillsyn öfver arbetenas utförande i enlighet med de af Kungl. Maj:t fastställda planer och gifna föreskrifter samt att öfvervaka det redan utförda anläggningar varda ändamålsenligt och i enlighet med gifna föreskrifter underhållna.

Med arbeten af den beskaffenhet, som omförmälas under moment b) — sådana som utföras af staten — har enligt § 4 väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omedelbar befattning i afseende å så väl utförandet af fastställda planer samt förvaltande och redovisande af därtill anslagna medel som ock öfvervakandet af anläggningarnas underhåll och ändamålsenliga begagnande, intill dess desamma ställas under vård och öfverinseende af annan statens myndighet.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet är sålunda, påpekar herr Björklund, af tvenne väsentligen olika slag, i hufvudsak afseende dels kontroll å arbeten, som utföras af enskilda företagare, dels ock självständigt utförande af arbeten för statens räkning.

Vid utöfning af verksamhet utaf antydda slag kommer väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt herr Björklunds åsikt tämligen nära de arbetsområden, som anvisats åt två senare än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inrättade allmänna verk, nämligen landtbruksstyrelsen och vattenfallsstyrelsen.

Landtbruksstyrelsen åligger enligt instruktion af den 2 oktober 1908, bland annat, att gemensamt med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t afgifva utlåtanden i frågor, som röra statsunderstöd för vattenaflednings- eller afdiknings- och odlingsföretag eller arbeten, som afse minskande af frostländighet, äfvensom att, likaledes gemensamt med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bestämma tiden, inom hvilken företag, till hvars utförande lån från odlingslånefonden beviljats, skall vara fullbordadt. Landtbruksstyrelsen skall ock hafva tillsyn öfver dylikt odlingsarbetes utförande i enlighet med fastställd plan och gifna föreskrifter. Landtbruksstyrelsen tillkommer ock att meddela slutgiltigt godkännande af själfva odlingsarbetet.

Vattenfallsstyrelsen har enligt instruktion af den 31 december 1908 till uppgift, bland annat, att förvalta såväl den egendom, som förut hört under styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk, däribland vattenfallen i Göta älf, som äfven andra staten tillhöriga mera betydande vattenfall och för deras tillgodogörande nödig mark, att handlägga ärenden angående vattenfallens disposition och sättet för deras bebyggande samt angående inköp af vattenfall, att besluta om uthyrning af kraft från statens kraftverk och om de anläggningar, som därför erfordras, samt att planlägga och utföra sjöregleringar eller andra åtgärder, som äro af beskaffenhet att befrämja tillgodogörandet af vattenkraften inom landet.

I likhet med kommitténs flertal finner herr Björklund uppenbart, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fortfarande bör hafva till uppgift att handlägga de i styrelsens instruktion angifna, till utförande af enskilda personer, bolag eller menigheter afsedda arbeten, som angå anläggning eller förbättring af vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar och andra dylika företag, sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar samt enskilda järnvägar, afsedda för allmän trafik.

Hvad däremot beträffar sådana ärenden, som angå arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet, äro dessa dels af beskaffenhet att enligt nu gällande bestämmelser böra handläggas gemensamt af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen, dels ock i öfrigt af sådan art, att, då de i stort sedt åsyfta åtgärder till jordbrukets främjande, det enligt reservantens mening torde kunna ifrågasättas, huruvida de ej böra behandlas af sistnämnda ämbetsverk.

Beträffande därefter sådana i § 2 mom. b) af instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen omförmälda arbeten, som utföras af staten och på dess bekostnad genom denna styrelses omedelbara försorg, anser herr Björklund likaledes kunna ifrågasättas, huruvida ej jämväl i detta moment afsedda ärenden angående arbeten för beredande af större odlingsföretag, skydd mot öfversvämning eller minskning af frostländighet lämpligen kunde öfverflyttas till landtbruksstyrelsen, samt huruvida ej i samma moment afsedda ärenden, som angå dels anläggning och förbättring af kanaler, slussar och andra dylika företag dels ock sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar — hvilka ärenden enligt herr Björklunds mening närmast hafva samhörighet med de ären-

den, som handläggas af vattenfallsstyrelsen — skulle kunna dit öfverflyttas.

Om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsverksamhet begränsades på sätt nu antydts, skulle den, anmärker herr Björklund, komma att omfatta hufvudsakligen dels kontroll af arbeten, som utföras af enskilda, dels ock frågor om anläggning på statens bekostnad och genom styrelsens omedelbara försorg af vägar, broar, färjor, hamnar och andra dylika företag.

Skulle hvad sålunda antydts befinnas förtjäna beaktande, lärer, anför slutligen herr Björklund, emellertid däraf föranledas ytterligare utredning i ärendet såväl med hänsyn till behofvet af personal som i åtskilliga andra afseenden samt i följd däraf den nu föreliggande löneregleringsfrågan böra uppskjutas. För att personalen icke skulle blifva lidande genom ett sådant uppskof, kunde dock, anmärker reservanten, under berörda förutsättning löneförbättning åt densamma under tiden beredas genom en provisorisk löneregleringi enlighet med de principer, som vid 1910 års Riksdag gjorts gällande beträffande statsdepartementen med flera ämbetsverk.

I ärendet afgifna utlåtanden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är af den meningen, att styrelsens löneregleringnu bör definitivt genomföras utan afvaktan på den af herr Björklund föreslagna ytterligare utredningen.

Från detta beslut, som fattats af öfverdirektören Wijnbladh samt byråcheferna Stafsing och Ekdahl, var byrådirektören Lindencrona skiljaktig. Han ansåg sig i förevarande sammanhang icke böra närmare yttra sig om lämpligheten af öfverflyttning af ärenden från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till landtbruksstyrelsen och vattenfallsstyrelsen. Det torde, säger herr Lindencrona, med fog kunna ifrågasättas andra och lämpligare utvägar att nå det eftersträfvansvärda mål, hvartill herr Björklund synes hafva syftat — enhetlighet vid handläggningen af vissa grupper af ärenden — exempelvis genom öfverflyttande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen af den byråchef inom landtbruksstyrelsen, som handlägger ärenden angående odling och frost, samt beträffande ärenden, som beröra väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och vattenfallsstyrelsens verksamhetsområden, genom en fullständig sammanslagning af de båda ämbetsverken.

Men då en blifvande definitiv stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såväl i fråga om antalet tjänster som i afseende på de särskilda lönebeloppen synes herr Lindencrona böra rättas efter de göromål, som åligga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och detta i väsentlig mån torde vara beroende på förut omförmälda förhållanden, är herr Lindencrona fullständigt ense med reservanten Björklund om att ytterligare utredning

erfordras i berörda hänseenden, innan staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen definitivt fastställes.

Ett ytterligare skäl att ännu ej definitivt lösa denna löneregleringsfråga anser herr Lindencrona vara, att man ännu icke vet, i hvad mån väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och särskildt dess distriktstjänstemäns arbetsbörda kommer att ökas genom de af trafiksäkerhetskommittén ifrågasatta anordningar.

Man kan äfven med skäl ifrågasätta, säger herr Lindencrona, huruvida icke det vore lämpligast att lösa frågan om distriktstjänstemännens löneregler i sammanhang med en granskning af den för dessa tjänstemän gällande taxan på förrättningar inom distrikten af den 28 september 1888, en princip, som vid flera föregående tillfällen och senast under innevarande år tillämpats beträffande provinsialläkarna.

På grund häraf anser herr Lindencrona, att frågan om väg- och vattenbyggnadsstyrelsens definitiva löneregler bör uppskjutas och göras beroende på närmare utredning och att i afbidan därpå löneförbättring åt styrelsens tjänstemän bör beredas genom en provisorisk löneregler.

Då emellertid det antal tjänstemän, som kommittén föreslagit, och de löneförmåner, som beredts dessa, under alla förhållanden torde utgöra ett minimum för ämbetsverket, bör enligt herr Lindencronas mening den provisoriska löneregleringen ske i enlighet med kommitténs förslag, dock så att de nya tjänster, som föreslagits till inrättande, tillsvidare besättas med extra tjänstemän med motsvarande arfvoden.

Med anledning af herr Lindencronas skiljaktiga mening erinrade herr Ekdahl, att utredning i syfte att ernå enhetlighet vid handläggning af vissa grupper af ärenden icke torde i vidsträcktare mån, än hvad som redan förekommer i styrelsens underdåniga yttrande öfver löneregleringskommitténs förslag, erfordras för att ådagalägga obehöfligheten af ytterligare uppskof med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens definitiva löneregler.

Herr Stafsing anförde, att, då herr Lindencrona såsom skäl för ytterligare uppskof med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens löneregler åberopade, att man ej visste, i hvad mån väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och särskildt dess distrikstjänstemäns arbetsbörda komme att ökas genom de af trafiksäkerhetskommittén ifrågasatta anordningar, hade denna fråga redan inom löneregleringskommittén tagits under ompröfning och icke utgjort hinder för tillstyrkande af omedelbar löneregler för ämbetsverket i dess helhet. I anledning häraf syntes ej heller detta, lika litet som öfriga af herr Lindencrona anförda skäl,

kunna tillmätas minsta betydelse för uppskof med ämbetsverkets löneregler ing, som för det stora flertalet af verkets personal vore synnerligen behjärtansvärd.

Enligt herr Stafsings mening skulle ett ytterligare uppskof med löneregleringen icke kunna för vare sig det allmänna eller tjänstemännen medföra minsta nytta utan allenast skada, som hårdt skulle drabba äfven de mindre lönetagarna, skrifbiträdena, vaktmästarna m. fl.

Hvad angår herr Björklunds förslag rörande omgruppering af vissa ärenden, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen motsatt sig, att några ärenden öfverflyttas från styrelsen till landtbruksstyrelsen eller vattenfallsstyrelsen.

Däremot håller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen före, att den omgång, som är förenad därmed att frågor angående afdikningsodlings- och frostminskningsföretag skola handläggas gemensamt af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen, lämpligast undanröjes därigenom, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen blifver den myndighet, som ensam bereder dylika ärenden. I sammanhang härmed skulle enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt landtbruksingenjörerna, hvilkas verksamhet hufvudsakligen är af teknisk art, ställas under den tekniska myndighetens, d. v. s. väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ledning, och skulle deras närmaste förman, den tekniska byråchefen i landtbruksstyrelsen, då äfven öfverflyttas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom kulturteknisk och agronomisk ledamot.

Landtbruksstyrelsen.

Landtbruksstyrelsen har ansett lämpligt, att ärenden angående afdikningsodlings- och frostminskningsföretag endast handläggas af landtbruksstyrelsen samt att till denna styrelse jämväl öfverflyttas den väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu åliggande befattningen med kontrakten rörande arbetenas utförande m. m. Den besiktning af ifrågavarande företag, som nu verkställes af de under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande distriktstjänstemännen, bör enligt landtbruksstyrelsens åsikt samtidigt öfvertagas af landtbruksingenjörerna.

Till följd af den ökning af landtbruksstyrelsens göromål, som förändringen skulle medföra, och då det synes styrelsen behöfligt att bereda byråchefen för kansli- och ekonomiska ärenden i styrelsen lättnad i hans arbetsbörda, anser styrelsen, att en ny tjänsteman med benämningen byrådirektör bör anställas i landtbruksstyrelsen. De inspektioner, som genom förändringen skulle tillkomma, håller landtbruksstyrelsen före kunna medhinnas, därest arfvode beviljas för ytterligare en landtbruks-

stipendiat. Landtbruksstyrelsen har slutligen erinrat, att det icke lärer tillhöra landtbruksstyrelsen att utreda, hvilka förändringar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens närvarande eller föreslagna stat böra ske med anledning af det af landtbruksstyrelsen förordade öfverflyttandet af vissa ärenden till landtbruksstyrelsen, eller att söka angifva den lindring i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbete, som därigenom skulle uppkomma.

Vattenfallsstyrelsen.

Vattenfallsstyrelsen har, efter att hafva redogjort för de ärenden, som tillkomma styrelsens ämbetsbefattning, framhållit såsom sin åsikt, att de af herr Björklund ifrågasatta ändringarna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde icke synas vara af den omfattning, att de böra förhindra en definitiv reglering af löneförhållandena för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen redan vid innevarande års Riksdag.

Departementschefen.

Hvad af herr Björklund samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och landtbruksstyrelsen anförts synes mig gifva vid handen, att förenkling och besparing af arbetskrafter skulle åstadkommas, därest de ärenden, hvilka nu handläggas gemensamt af de båda ämbetsverken, bereddes uteslutande af det ena af dem.

Fråga härom har redan förut väckts, i det att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt landtbruksstyrelsen genom en ämbetsskrifvelse från jordbruksdepartementet anmodats taga under ompröfning, huruvida och i hvad mån de nuvarande bestämmelserna i fråga om handläggningen af med statsbidrag understödda odlings- och frostminskningsföretag m. fl. ärenden kunna genom öfverflyttande af grupper af ärenden från det ena ämbetsverket till det andra eller annorledes förenklas samt snabbheten i ärendenas afgörande befordras, utan att pröfningens säkerhet äfventyras. Med anledning häraf har utredning igångsatts af ämbetsverken, men något förslag har ännu icke af dem afgifvits.

Vidare hafva, enligt hvad jag inhämtat, departementalkommitterade upptagit saken till pröfning, och det lärer vara kommitterades afsikt att i sitt blifvande betänkande framlägga förslag angående förenkladt sätt för ifrågavarande ärendens behandling.

Hvad särskildt angår landtbruksstyrelsens hemställan, att landtbruksingenjörerna skola förrätta en del besiktningar, som nu verkställas af de under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande distriktstjänstemännen, är denna fråga i viss mån sammanhängande med frågan om landtbruksingenjörernas utbildning. Sedan i enlighet med de grunder, som meddelades i propositionen nr 186 till 1910 års Riksdag angående

anslag för landtmäteriundervisningens ordnande, kurserna för landtmäteriexamen blifvit så förlängda, att man enligt landtbruksstyrelsens mening icke vidare kan fordra, att landtbruksingenjörerna skola genomgå desamma, lär styrelsen vara betänkt på att föreslå vissa förändringar i landtbruksingenjörernas utbildning, därvid särskild vikt antagligen kommer att läggas på deras utbildning inom väg- och vattenbyggnadsfacket. Förslag i ämnet är dock ännu icke af landtbruksstyrelsen afgifvet.

Innan de sålunda pågående utredningarna blifvit afslutade, torde man icke kunna med säkerhet bedöma, huru saken lämpligast skall ordnas, och chefen för jordbruksdepartementet, med hvilken jag samrådt i denna del af ärendet, är af samma mening. Jag är därför icke beredd att nu framlägga något förslag i frågan. Det synes mig dock icke nödvändigt att, i afbidan på utredningarnas afslutande, längre än som redan skett uppskjuta väg- och vattenbyggnadsstyrelsens löneregleringen, hvars snara genomförande oafvisligen är af nöden, om styrelsen skall kunna på ett rätt sätt fullgöra sin ämbetsverksamhet. Den omgruppering af ärenden och förflyttning af tjänstemän från det ena verket till det andra, som möjligen framdeles kan visa sig fördelaktig, förhindras ingalunda genom löneregleringen. Jag förutsätter nämligen att, såsom redan är fallet beträffande landtbruksstyrelsens tjänstemän, bland aflöningsvillkoren för befattningshafvare vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och därunder lydande distriktstjänstemän komma att inflyta föreskrifter om, att tjänstemännen äro underkastade sådan förflyttning. I fall de ordinarie tjänstemännens antal ej bestämmes högre än kommittén föreslagit, lärer det icke heller kunna inträffa, att till följd af förenkling i vissa ärendens handläggning några ordinarie tjänstemän blifva öfverflödiga. En sådan möjlighet är så mycket säkrare utesluten, som de ärenden, de båda styrelserna hafva att handlägga, äro stadda i stark tillökning.

Herr Björklund har vidare ifrågasatt, att de ärenden, som angå dels anläggning och förbättring af kanaler, slussar och andra dylika företag dels ock sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof och i samband därmed nödiga anläggningar skola öfverflyttas till vattenfallsstyrelsen.

Med anledning däraf tillåter jag mig erinra, att frågan om arbetsfördelningen mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vattenfallsstyrelsen berördes i det utlåtande angående inrättande af en vattenfallsstyrelse, hvilket den 27 november 1907 afgafs af särskilda, inom jordbruksdepartementet tillkallade sakkunniga. Efter att hafva framhål-

lit, att förvaltningen af Trollhätte kanal icke borde skiljas från förvaltningen af statens kraftstationer därstädes, uttalade kommitterade såsom sin mening, att alla staten tillhöriga kanaler borde ställas under vattenfallsstyrelsens förvaltning. Såsom skäl härför anförde kommitterade, att frågor om kanal- och vattenkraftsanläggningar ofta vore beroende af hvarandra, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som väl närmast utöfvade en kontrollerande verksamhet, redan nu tyngdes af en arbetsbörda, som år från år ökades, samt att det därför kunde ifrågasättas, huruvida icke styrelsen borde befrias från befattningen med kanaler.

Vid ärendets föredragning i statsrådet förklarade emellertid föredragande departementschefen, att han visserligen funne det helt naturligt, att allt, som ingått i Trollhättestyrelsens uppdrag, öfvertoges af den nya styrelsen, således äfven förvaltningen af Trollhätte kanal. Men någon särskild anledning att till den nya styrelsen öfverflytta förvaltningen äfven af öfriga staten då tillhöriga kanaler syntes honom, åtminstone för det dåvarande, icke föreligga. Väddö och Albrektsunds kanaler — de enda, som utom Trollhätte kanal ägdes af staten — stode icke i förbindelse med något flodsystem och berörde således ej något vattenfall. Dessa kanaler syntes åtminstone tills vidare böra förvaltas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Skulle staten framdeles komma att förvärfva kanaler, hvilka liksom Trollhätte kanal nära sammanhänga med vattenfall, borde det däremot vara ändamålsenligt att hänföra dylika kanaler till den nya styrelsen. Att redan från början meddela en allmän bestämmelse därom ansåg departementschefen ej vara lämpligt, utan borde sådant bero på pröfning för hvarje särskildt fall.

I enlighet härmed blef äfven i Kungl. Maj:ts proposition till 1908 års Riksdag angående inrättandet af en vattenfallsstyrelse m. m. styrelsens förvaltningsområde angifvet, och bifölls propositionen i denna del af Riksdagen.

Då tillsynen öfver de två mindre betydande hafskanaler, som förutom Trollhätte kanal nu tillhöra staten, under nuvarande förhållanden billigast och lämpligast torde utöfvas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom dess distriktstjänstemän, anser jag mig icke böra ifrågasätta någon ändring i det beslut, som fattades år 1908. Därest åter staten genom inköp eller nyanläggning blifver ägare af ytterligare någon kanal, lärer i samband med beslut om kanalens förvärfvande eller anläggning böra afgöras, under hvilken myndighets förvaltning den skall ställas.

Hvad angår de öfriga ärenden, som herr Björklund anser böra öfverflyttas till vattenfallsstyrelsen, synes det mig vara önskvärdt, att statens verksamhet såsom öfvervakande och kontrollerande skiljes från

dess affärsdrift. Beträffande de ärenden, om hvilka nu är fråga, torde de, som höra till förstnämnda grupp, böra handläggas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, men de, som falla inom den andra, omhändertagas af vattenfallsstyrelsen. Då så nu i regel äger rum, lärer någon ändrad fördelning af ärendena mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vattenfallsstyrelsen åtminstone för närvarande icke böra vidtagas.

Enär jag, i enlighet med hvad jag sålunda framhållit, anser, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens löneregleringnu bör upptagas till pröfning, tillåter jag mig till en början redogöra för de tjänstemän, som anses behöfvas inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och vid distrikten.

Ordinarie tjänstemän inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Nuvarande förhållanden.

För ärendenas handläggning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finnas för närvarande, förutom chefen, följande ordinarie tjänstemän:

en byråchef och föredragande för tekniska ärenden utom sådana som röra enskilda järnvägar,

en byråchef och föredragande för ärenden rörande enskilda järnvägar,

en byrådirektör och föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden,

en byråingenjör (å tekniska afdelningen),

en notarie (å järnvägsafdelningen),

en registrator, tillika aktuarie, samt

en revisor och bokhållare.

Därjämte äro hos styrelsen anställda, i mån af behof och anvisade tillgångar, extra ordinarie tjänstemän samt rit- och skrifbiträden.

I detta sammanhang må äfven erinras, hurusom af det anslag å 5,000 kronor om året, som Riksdagen från och med år 1905 anvisat å extra stat för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel, en maskininspektör aflönas.

Behofvet af ökade arbetskrafter.

Uti en den 1 maj 1909 och den 6 september 1910 dagtecknad promemoria har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fäst uppmärksamheten å den stora ökning styrelsens arbetsmängd undergått de senare åren.

Till belysande häraf meddelas följande af kommittén lämnade uppgifter angående till styrelsen inkomna ärenden samt af styrelsen afgifna utlåtanden och andra därifrån aflåtna skrifvelser.

Inkomna ärenden.

Å r.	Tekniska ärenden (utom järnvägsärenden).	Järnvägsärenden.	Administrativa ärenden.*)	Summa.
1882	—	—	—	863
1890	540	248	558	1,346
1900	1,152	694	757	2,603
1905	1,461	1,416	949	3,826
1906	1,573	1,594	908	4,075
1907	1,622	1,663	1,000	4,285
1908	1,684	1,476	1,362	4,522
1909	1,922	1,255	1,303	4,480

*) En del af de under rubriken »tekniska ärenden» upptagna ärendena hafva äfven behandlats å den administrativa afdelningen, men icke inräknats bland »administrativa ärenden».

Afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser.

Å r.	Tekniska afdelningen.	Järnvägsafdelningen.	Administrativa afdelningen.	Summa.
1882	—	—	—	883
1890	—	—	—	1,361
1900	—	—	—	2,643
1905	1,564	1,295	1,166	4,025
1906	1,369	1,490	1,082	3,941
1907	1,352	1,545	1,152	4,049
1908	1,546	1,337	1,644	4,527
1909	1,815	1,102	1,733	4,650

Sammanställas ofvanstående uppgifter beträffande hela antalet inkomna ärenden samt hela antalet afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser för å ena sidan år 1900 — det första år då *antalet* ordinarie befattningshafvare i styrelsen var detsamma som för närvarande — och å andra sidan år 1909, befinnes att ökningen af antalet inkomna ärenden

uppgått till 72 procent och ökningen af antalet afgifna utlåtanden och andra aflåtna skrifvelser till 76 procent.

Med hänsyn till betydelsen af de allmänna arbeten, hvilka falla inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde, lärer det få antagas, att styrelsens verksamhet för framtiden ej kommer att minskas, utan snarare att ökas.

I promemorian har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit olägenheten däraf att på grund af otillräckligheten af de medel, som anslagits till aflöning åt extra biträden, omsättningen af dessa varit synnerligen stark. Sålunda hade antalet biträdande ingenjörer å den tekniska afdelningen utgjort:

år 1904	8
» 1905	8
» 1906	8
» 1907	8
» 1908	10

I verkligheten hade emellertid dessa 8 till 10 biträdande ingenjörer motsvarat »såsom biträden anställda under hela året»:

år 1904	4
» 1905	4
» 1906	4
» 1907	4
» 1908	4

Motsvarande förhållanden å järnvägsafdelningen hade, enligt hvad i promemorian meddelades, varit följande.

Såsom biträdande ingenjörer hade varit anställda:

år 1904	4
» 1905	7
» 1906	5
» 1907	4
» 1908	5

Dessa hade motsvarat »såsom biträden anställda under hela året»:

år 1904	2
» 1905	2
» 1906	2
» 1907	3
» 1908	3

Enligt hvad vidare meddelades i promemorian, hade äfven täta ombyten af byråingenjör måst ske, ehuru dennes tjänstebefattning vore ordinarie. Detta hade haft sin grund i de otillräckliga löneförmånerna för tjänsten. Under åren 1904—1908 hade densamma innehafts af 3 ordinarie byråingenjörer och upprätthållits på förordnande af icke mindre än 9 olika ingenjörer (däri *ej* inräknadt förordnanden i anledning af semester eller tjänstledighet). Det hade således varit 12 olika personer, som byråchefen å tekniska afdelningen på 5 år haft till närmaste biträde i tjänsten.

Att det ständiga och täta ombytet af byråingenjör och af biträdande ingenjörer med nödvändighet måst och allt framgent måste medföra synnerligen svåra olägenheter, ansåg styrelsen uppenbart.

Under så beskaffade förhållanden hade det varit och vore fortfarande förenadt med de allra största svårigheter såväl att besätta byråingenjörstjänsten med kompetent person som ock att erhålla dugliga tekniska biträden, som stannade tillräckligt lång tid för att blifva till verklig nytta i arbetet.

Uppenbart vore vidare, enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens åsikt, att, då byråingenjören allt som oftast måst på grund af afgång ersättas med ny sådan och de tekniska biträdena stannat i styrelsens tjänst i genomsnitt endast ett halft år, de båda byråcheferna finge ägna alldeles för mycken tid och möda till att gång på gång upplära och sätta in i arbetet ingenjörer, som icke hunne blifva till verkligt biträde, innan de afginge till bättre aflönade anställningar utanför ämbetsverket.

Bristen på erforderligt antal tjänstemän å styrelsens stat hade äfven gjort sig kännbar genom svårigheter att under de byråcheferna tillkommande årliga semesterledigheterna behörigen uppehålla deras tjänster.

De ständiga och täta ombytena af byråingenjör hade sålunda vållat, att byråchefens å tekniska afdelningen tjänst under hans semester flera gånger på senare åren måst upprätthållas antingen genom att därtill förordna en längesedan från ordinarie tjänst pensionerad major i väg- och vattenbyggnadskåren eller genom att till tjänstgöring i styrelsen

inkalla en af de under styrelsen lydande distriktscheferna, till väsentliga olägenheter såväl för styrelsen som för distrikten.

Vid längre tids tjänstledighet för byråchef på grund af hälsoskäl hade det jämväl visat sig under nuvarande personalförhållanden vara förenadt med de allra största svårigheter att uppehålla byråchefs tjänst på ett för ämbetsverket tjänligt sätt.

Att styrelsen icke förfogat öfver tillräckliga medel att anställa ett mot arbetsmängden svarande tillräckligt antal biträdande ingenjörer och att de tillgängliga medlen endast medgifvit efter nutida förhållanden alldeles för låga arfvoden åt dessa ingenjörer, hade också starkt inverkat på möjligheten att utan eftergift i fordringarna på nöjaktiga och grundliga utredningar åstadkomma den snabba handläggning af ärendena, som det allmännas intresse måste fordra.

Efter uppräknande af de olika slag af göromål, som enligt instruktionen åläge byråcheferna, anfördes i promemorian, hurusom de båda byråcheferna uppenbarligen icke kunde på ett för staten och allmänheten tillfredsställande sätt fullgöra alla dessa omfattande åligganden med mindre de, hvar å sin afdelning, hade till biträde erforderligt antal väl kvalificerade tjänstemän utan allt för täta ombyten. Därutinnan bruste emellertid den nuvarande organisationen i högst betänklig grad.

Det otillräckliga antalet tjänstemän å afdelningarna och omöjligheten att för någon längre tid få behålla dem som funnes, beroende på de allt för ringa aflöningsförmånerna, hade äfven vållat, att nödvändigheten för byråcheferna att ansvara för uppsättning och expediering af styrelsens skrifvelser i alla mål, som tillhörde deras föredragning, verkat i hög grad betungande och varit mycket hinderlig för deras mera maktpåliggande ämbetsverksamhet.

Då byråchefernas tid alldeles för mycket måst tagas i anspråk af dessa göromål, från hvilka de borde i möjligaste mån vara befriade, hade byråcheferna i allt för hög grad saknat tid och arbetsro att kunna så snabbt som önskvärdt varit afgifva sådana utlåtanden i förekommande stora frågor, som kräfde en tidsödande utredning och en mångsidig fackmässig belysning. Det hade därför, uteslutande på grund af bristen på erforderligt antal kompetenta, fast anställda biträden i tjänsten, icke kunnat undvikas, att de största och viktigaste frågor, som kräfde en mera tidsödande och djupgående utredning, mången gång fått vänta i åratal, innan vederbörande byråchef blifvit i stånd att bereda sig ledighet att helt ägna sig åt sådana frågors utredning.

Af enahanda anledning hade det jämväl visat sig vara omöjligt för byråcheferna att kunna bereda sig tid och ledighet till att före-

taga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten och enskilda järnvägar.

Att allt detta vore missförhållanden, som vid den förestående löneregleringen borde undanröjas, låge för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i öppen dag. Också hade styrelsen uteslutande i afvaktan på denna reglering icke funnit sig förut böra göra underdånig framställning om inrättande af behöfliga nya befattningar å styrelsens stat.

I vår brådskande tid hade — säges det i promemorian — krafvet å ett snabbt afgörande af föreliggande ärenden blifvit allt starkare. Skulle väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kunna motsvara detta tidens berättigade kraf och det blifva möjligt att för framtiden undgå dessa svåra olägenheter, af hvilka arbetet inom ämbetsverket under nuvarande förhållanden lede, måste nödvändigt styrelsens arbetskrafter i erforderlig omfattning ökas och denna ökning ske genom det erforderliga antalet tjänstemäns anställande på ordinarie stat med efter nutida förhållanden tillräckliga löneförmåner.

För afhjälpande af det sålunda påpekade missförhållandet mellan styrelsens arbetsmängd och dess arbetskrafter måste enligt styrelsens bestämda åsikt å dess tekniska afdelning och å järnvägsafdelningen finnas anställd följande personal:

å tekniska afdelningen:

en byråchef och föredragande,
en förste byråingenjör,
en andre byråingenjör,
en förste biträdande ingenjör,
en andre biträdande ingenjör,
en tredje biträdande ingenjör,
en notarie,
ett ritbiträde och renskrifverska samt
en renskrifverska; och

å järnvägsafdelningen:

en byråchef och föredragande,
en förste byråingenjör,
en andre byråingenjör,
en maskininspektör,
en förste biträdande ingenjör,
en andre biträdande ingenjör,
en tredje biträdande ingenjör,
en notarie,

ett ritbiträde och renskrifverska samt
en renskrifverska.

Beträffande den administrativa afdelningen föreslogs i promemorian icke någon ökning af den ordinarie personalen å afdelningen.

I promemorian (sid. 71—78 i kommitténs betänkande) angafs vidare, hvilka särskilda tjänsteåligganden de olika tjänstemännen skulle hafva.

Enligt den s. k. trafiksäkerhetskommitténs underdåniga framställning den 26 september 1907 skulle, om och när nämnda kommittés förslag till förordning angående kontroll öfver enskild järnväg för allmän trafik vunne Kungl. Maj:ts fastställelse, tillkomma å järnvägsafdelningen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ytterligare en maskininspektör och en broinspektör.

Kommittén.

Löneregleringskommittén har förklarat, att genom hvad från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida anförts samt hvad kommittén eljest och jämväl vid besök inom ämbetsverket inhämtat kommittén erhållit den bestämda uppfattningen, att, om väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra hvad som åligger densamma, det är oundgängligen nödvändigt, att antalet ordinarie tjänstemän å den tekniska afdelningen och å järnvägsafdelningen varder ökadt.

Kommittén har emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka uppförande å stat af så stort antal ordinarie tjänstemän, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ifrågasatts, men vid beräknande af anslagsbelopp till extra ordinarie tjänstemän m. m. har hänsyn tagits därtill att, utöfver den af kommittén föreslagna ordinarie personalen, ytterligare arbetskrafter måste finnas till styrelsens förfogande.

Hvad nu först angår den s. k. *tekniska afdelningen* inom styrelsen, har kommittén ansett, att å denna afdelning — hvilken utan tvifvel är den, hvarpå det mesta arbetet hvilar — böra finnas följande ordinarie tjänstemän utom byråchefen, nämligen en förste byråingenjör, två byråingenjörer och en notarie.

Å *järnvägsafdelningen* böra, enligt kommitténs mening, utom byråchefen finnas följande ordinarie tjänstemän, nämligen en förste byråingenjör och en byråingenjör.

De bägge förste byråingenjörerna skulle, en hvar å sin afdelning, hafva den närmaste uppsikten öfver arbetet å afdelningen och biträda vederbörande byråchef särskildt med mera maktpåliggande ärenden. I sådant hänseende skulle förste byråingenjören å den tekniska afdelningen träda i stället för den nuvarande ordinarie byråingenjören och förste byråingenjören å järnvägsafdelningen i stället för den nuvarande notarien.

De af kommittén föreslagna byråingenjörerna skulle hufvudsakligen hafva till åliggande att verkställa den tekniska granskningen af inkommande ärenden.

Då kommittén föreslagit inrättande af en notariebefattning å den tekniska afdelningen, har detta, säger kommittén, skett därför, att kommittén för sin del ansett det vara synnerligen önskvärdt, att å denna afdelning må finnas tillgång till en ordinarie tjänsteman med administrativ bildning, särskildt för verkställande af utredningar, utarbetande af promemorior och uppsättande af skrifvelser af mera juridiskt-administrativ art.

Till den *administrativa afdelningen* inom styrelsen höra, såsom nämndt är, förutom föredraganden, två ordinarie tjänstemän, nämligen registratorn, tillika aktuarie, samt en revisor och bokhållare. Något behof att öka antalet ordinarie tjänstemän å denna afdelning anser kommittén ej föreligga.

Jämte de ofvan nämnda ordinarie tjänstemännen å styrelsens olika afdelningar anser kommittén böra å styrelsens stat uppföras ett antal *ordinarie kvinnliga biträden.*

Hos styrelsen finnas för närvarande, anmärker kommittén, anställda fem kvinnliga biträden, till hvilka ersättning utgår af det å den ordinarie staten uppförda anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde eller af å extra stat beviljade medel till förstärkning af arbetskrafterna hos styrelsen.

Samtliga dessa kvinnliga biträden hafva till åliggande att utföra det för styrelsen erforderliga renskrifningsarbetet, men därjämte hafva vissa af dem en del andra göromål. Ett biträde handhafver och vårdar det till den tekniska afdelningen hörande ritningsarkivet, för erforderliga förteckningar däröfver samt utför förekommande kopieringar af ritningar, kartor m. m. Motsvarande göromål å järnvägsafdelningen bestridas äfven af ett kvinnligt biträde. Ett af de kvinnliga biträdena har att utföra en del bokhålleri- och expeditionsgöromål å den administrativa afdelningen.

Inom kommittén har, upplyser kommittén, fråga väckts, huruvida ej af de kvinnliga biträdena de, hvilka utföra mera kvalificeradt arbete än enbart renskrifningsgöromål, borde ställas i en högre grad än öfriga biträden.

I detta hänseende har emellertid erinrats, att kommittén erhållit särskildt uppdrag att afgifva underdånigt utlåtande och förslag i fråga om uppförande i stat af vissa, fast anställda biträden hos en mängd ämbetsverk och myndigheter, hvilkas löneförhållanden reglerats vid se-

nare årens riksdagar, och att i berörda ärende, förutom åtskilliga andra spörsmål, äfven framställts yrkanden om en bättre ställning för de biträden, som utföra mera kvalificeradt arbete.

Då kommittén ännu icke varit i tillfälle att bestämma sin ståndpunkt till det sist omförmälda principiella spörsmålet, har det synts kommittén lämpligast att, oafsedt huruvida framdeles må befinnas, att ett eller flera af de hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställda kvinnliga biträdena böra erhålla en bättre ställning, för närvarande likställa samtliga de kvinnliga biträden, som enligt kommitténs mening böra uppföras å styrelsens stat.

Antalet dylika biträden har kommittén ansett böra bestämmas till fem. Att sätta antalet lägre torde, säger kommittén, vara olämpligt och ekonomiskt ofördelaktigt, enär därigenom, såsom ock inträffat, skulle föranledas, att i många fall öfverkvalificerad arbetskraft måste tagas i anspråk för exempelvis skötsel af ritningsarkiv, kopiering af ritningar o. d. Genom att sätta antalet kvinnliga biträden å stat till fem skulle ock, enligt kommitténs öfvertygelse, kunna af kvinnligt biträde medhinnas en del göromål å registratorskontoret, hvilka för närvarande utföras af en amanuens.

Vidkommande för styrelsen erforderligt *vaktmästarbiträde* har kommittén erinrat, att enligt gällande stat finnas två ordinarie vaktmästare hos styrelsen. Styrelsen har emellertid erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att från och med oktober månad 1908 intill utgången af år 1911 hafva en extra vaktmästare anställd mot en aflöning, beräknad efter tre kronor för dag. De därför erforderliga medlen utgå af sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar.

De nya lokaler uti förutvarande riksdagshuset å Riddarholmen, till hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under loppet af år 1911 kommer att förflyttas, äro belägna uti två olika våningar, hvarjämte uti källarvåningen plats lärer vara beredd för en del af styrelsens arkiv.

Då för bestridande af erforderligt vaktmästarbiträde inom styrelsens nuvarande provisoriska lokaler, hvilka äro fördelade på två våningar, tre personer ansetts behöfliga, lärer, framhåller kommittén, någon minskning i nämnda antal icke kunna ske efter styrelsens inflyttning i de nya lokalerna. Vid sådant förhållande har kommittén ansett sig böra föreslå upptagande i stat af tre vaktmästare, af hvilka en lämpligen ansetts böra erhålla förste vaktmästares ställning.

Herr Ekdahls reservation.

Byråchefen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen Ekdahl, hvilken af Kungl. Maj:t förordnats att under den tid nämnda ämbetsverk utgjorde föremål för kommitténs behandling vara ledamot af kommittén, var från

kommitténs beslut skiljaktig samt ansåg, att å ordinarie stat böra uppföras för såväl tekniska afdelningen som järnvägsafdelningen en förste och en andre byråingenjör samt tre biträdande ingenjörer, af hvilka senare en af de för järnvägsafdelningen behöfliga biträdande ingenjörerna erfordrades uteslutande som biträde åt maskininspektören.

Beträffande de af herr Ekdahl till stöd för hans reservation anförda skäl tillåter jag mig hänvisa till kommitténs betänkande sid. 161—163.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har framhållit, att styrelsens otvifvelaktigt mera ingående erfarenhet om behofvet af arbetskrafter i styrelsen helt motsäger kommitténs uppfattning, samt att styrelsen icke utan stor olägenhet för ärendenas behöriga gång skulle kunna undvara de af styrelsen i dess promemoria till löneregleringskommittén upptagna tjänstemännen.

Styrelsen framhåller därför ännu en gång, med hänvisande till den särskilda utredning, som af styrelsen förut framlagts i förberörda promemoria, hurusom styrelsens olika åligganden alltjämt utvecklas genom exempelvis den fortgående ökningen af storleken af fonderna för understödjande af allmänna arbeten samt genom hänsynen till trafiksäkerheten å enskilda järnvägarna, hvilken föranledt i flera afseenden på senare tiden skärpta bestämmelser angående styrelsens öfvervakande skyldighet beträffande de enskilda järnvägarnas rullande materiel samt kostnadsberäkningarna och den tekniska och ekonomiska ledningen af med statsmedel understödda nyanläggningar.

Det lärer sålunda, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vara uppenbart, att för styrelsens ämbetsverksamhet för framtiden kommer att erfordras en allt större tillgång på ordinarie och under tjänstemannaansvar arbetande tjänstemän, och det är i känslan af det stora ansvar, hvilket påhvilar styrelsen, som styrelsen framställt och ser sig nödsakad fortfarande vidhålla sina fordringar på ordinarie befattningshafvande till det af styrelsen angifna antal.

Enligt styrelsens i detalj motiverade förslag skulle därför för byråchefernas förfogande erfordras å såväl *tekniska- som å järnvägsafdelningen* å ordinarie stat

1 förste byråingenjör
1 andre »
3 biträdande ingenjörer
1 notarie

Summa 6 personer jämte tillfälliga biträden efter förefallande behof.

Kommittén har emellertid ifrågasatt sådan ändring, att dessa skulle ersättas med

I. Å tekniska afdelningen:

1 förste byråingenjör å ordinarie stat
2 byråingenjörer » » »
1 notarie » » »
2 tekniska biträden, tillfälligt anställda

Summa 6.

II. Å järnvägsafdelningen:

1 förste byråingenjör å ordinarie stat
1 byråingenjör » » »
2 tekniska biträden, tillfälligt anställda

Summa 4 personer, hvartill skulle komma biträde af en amanuens.

Å den *tekniska afdelningen* skulle sålunda, påpekar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, enligt kommitténs förslag visserligen anställas i ordinarie tjänst 1 byråingenjör mera än styrelsens förslag afser, men denne ingenjör, som enligt kommitténs förslag skulle hafva löneförmåner motsvarande endast 1:sta gradens tjänst, är icke ekvivalent med den af styrelsen föreslagna andre byråingenjör med lön af 5,700 kronor, utan endast med en af de 3 af styrelsen föreslagna *biträdande ingenjörerna* med lön af 4,000 kronor, och samtidigt skulle de föreslagna 3 ordinarie biträdande ingenjörerna bortfalla och ersättas med 2 icke ordinarie tekniska biträden. Styrelsen framhåller i anledning häraf, att styrelsen anser sig icke hvarken af den af kommittén föreslagna byråingenjören med den endast för en biträdande ingenjör afpassade lönen eller af de tillfälligt anställda ingenjörerna kunna påräkna den skicklighet och vana samt ansvarighet, som skulle finnas hos den af styrelsen föreslagna 2:dra byråingenjören och hos såsom ordinarie tjänstemän anställda biträdande ingenjörer, samt vidare att på tekniska afdelningen redan hittills vissa tider erfordrats ända till 10 biträdande ingenjörer förutom byråingenjören och byråchefen, hvadan genomförande af kommitténs förslag skulle enligt styrelsens mening medföra orsaker till fördröjda arbeten och mindre tillförlitliga resultat.

Beträffande *järnvägsafdelningen* innebär, anmärker väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, kommitteförslaget en ännu större minskning i den af

styrelsen föreslagna personalen, nämligen analogt med hvad ofvan framhållits en minskning med 1 andre byråingenjör och 2 biträdande ingenjörer samt 1 notarie, hvilka skulle ersättas med tillfälligt anställda 2 tekniska biträden och 1 amanuens.

Under senare åren hafva å denna afdelning tjänstgjort såsom biträdande till byråchefen

dels 1 teknisk notarie, motsvarande byråingenjör
dels 2 à 3 icke ordinarie biträdande ingenjörer samt
1 notarie med 2 à 3 timmars daglig tjänstgöring i styrelsen och i öfrigt hemarbete.

Summa 4 à 5 personer.

Såsom af styrelsen förut påvisats, hafva, säger styrelsen, emellertid å denna afdelning tjänsteåliggandena afsevärdt ökats på grund af nya, skärpta bestämmelser angående bland annat kostnadsförslagens utförligare granskning och ökad kontroll öfver järnvägsanläggningarnas utförande och underhåll, kontrollen öfver utförande och underhåll af rullande materiel, samt broinspektion, statslånekontroll med flera verksamhetsfält.

Till afdelningen hör också maskinspektören, men då hans arbete består i kontrollering af rullande materiel å landets olika järnvägar och afgifvande af rapporter till styrelsen, medför hans verksamhet ej biträde vid utan ökning af styrelsens eget arbete. Under denna omständighet lärer, fortsätter styrelsen, vara påtagligt, att en försvagning af de tekniska krafterna å afdelningen icke kan ske utan olägenhet.

Beträffande behofvet af en ordinarie notarie jämväl å järnvägsafdelningen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, att under loppet af flera år å järnvägsafdelningen tjänstgjort en juridiskt bildad person med tjänstgöringsskyldighet dels dagligen 2 à 3 timmar å tjänsterummet dels med hemarbete för utredningar och skrifvelser.

Att fortfarande behof föreligger för att å ordinarie stat jämväl å järnvägsafdelningen uppföres en tjänsteman med juridisk-administrativ utbildning torde, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, belysas däraf att å järnvägsafdelningen hvilar styrelsens uppsikt icke blott öfver de under utförande varande anläggningarna utan äfven öfver i byggnadshänseende redan fullbordade företags underhåll och vård samt ekonomiska och administrativa skötsel. I sådant afseende framhåller styrelsen exempelvis, att järnvägsafdelningen ofta har att handlägga bland annat

1) frågor om uppdelning eller sammanslagning af vissa järnvägsenheter med tillhörande tekniska, ekonomiska och administrativa detaljer,

2) om villkoren för anslutning af nya järnvägar till äldre sådana, hvilka ärenden vid handläggning hos järnvägsstyrelsen i regel skötas af styrelsens administrativa ledamot vid sammanträden med vederbörande intressenter,

3) frågor om inteckning, lagfart och afsöndring af mark m. m. vid enskilda järnvägar,

4) frågor om omläggning af statsbidrag från lån till anslag eller ren afskrifning,

5) frågor om försummelse af åliggande skyldigheter beträffande järnvägars skötsel och förvaltning.

Den af kommittén ifrågasatta minskningen af den enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgift erforderliga personalen på järnvägsafdelningen anser styrelsen icke kunna ske utan en minskning i styrelsens möjligheter att granska kostnadsförslagen och att tillgodose trafiksäkerheten å de enskilda järnvägarna samt att kontrollera järnvägarnas anläggning, underhåll och skötsel.

Beträffande behofvet af renskrifverskor har styrelsen anfört, att redan under nuvarande förhållanden erfordras 5 och tidtals 6 sådana, hvarför det icke lärer finnas utväg för att framdeles allenast 5 renskrifverskor skulle medhinna de erforderliga arbetena, utan måste styrelsen äfven i detta afseende vidhålla sitt förslag om anställande af 6 skrifbiträden.

Departementschefen.

I likhet med kommittén anser jag det vara af behofvet påkalladt, att ökning äger rum af antalet ordinarie tjänstemän å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tekniska afdelning och å järnvägsafdelningen. För närvarande finnes å hvardera af dessa afdelningar förutom byråchefen endast en ordinarie tjänsteman. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har ansett, att å den tekniska afdelningen böra anställas 6 biträdande ordinarie tjänstemän och å järnvägsafdelningen likaledes 6 sådana tjänstemän förutom en maskininspektör.

Kommittén har åter hemställt, att antalet biträdande ordinarie tjänstemän måtte ökas å tekniska afdelningen till 4 och å järnvägsafdelningen till 2. Försiktigheten synes mig bjuda att icke nu gå längre än kommittén föreslagit, utan, såsom äfven kommittén förutsatt, låta en del arbete utföras af extra personal. Härtill föranlåtes jag så mycket mer, som, på sätt jag förut antydt, genom förändrad beredning af vissa ärenden, som nu handläggas gemensamt af väg- och vattenbyggnads-

styrelsen samt landtbruksstyrelsen, besparing af arbetskrafter möjligen kan vinnas.

Aflöningsförmåner för den ordinarie personalen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Nuvarande förhållanden.

Den ordinarie staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och distriktstjänstemännen har för närvarande följande utseende:

	Kronor.			
	Lön.	Tjänstgörings-penningar.	Summa.	
1 chef	6,000	2,000	8,000	
Tekniska afdelningen.				
1 tredje gradens tjänsteman (byråchef)	4,400	2,000	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 d:o d:o d:o (d:o)	4,400	2,000	6,400	
1 byråingenjör	2,300	1,200	3,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
Administrativa afdelningen.				
1 andra gradens tjänsteman (byrådirektör)	3,000	1,500	4,500	
1 första gradens tjänsteman (registrator, tillika aktuarie)	1,800	1,200	3,000	
1 d:o (revisor och bokhållare)	1,800	1,200	3,000	
1 d:o (notarie)	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde	—	—	17,000	
1 vaktmästare	500	300	800 jämte bostad.	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 d:o	500	300	800	
1 distriktschef	3,000	—	3,000	
5 distriktschefer	15,000	—	15,000	
1 extra distriktsingenjör, arfvode	—	—	1,500	
7 extra distriktsingenjörer, d:o	—	—	10,500	
Summa	—	—	80,400	

Öfverdirektören och byråcheferna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens promemoria.

Uti förenämnda promemoria har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört, att redan 1874 års löneregleringskommitté med styrka framhållit, att de ärenden, som handläggas af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, äro af synnerlig vikt för det allmänna, samt uttalat, att icke nog kunde framhållas nödvändigheten däraf, att styrelsens maktpåliggande verksamhet utöfvas af personer med tillräcklig sakkunskap.

I afseende å öfverdirektörsbefattningen hade nämnda löneregleringskommitté framhållit, att för befattningens utöfvande erfordrades administrativ förmåga samt grundliga teoretiska och praktiska insikter i ingenjörsyrket, och att en person med dessa egenskaper med all säkerhet kunde i enskild ingenjörsverksamhet förvärfva sig, i förhållande till statens tjänare, jämförelsevis stora inkomster. Äfven om staten med hänsyn till de fördelar i öfrigt, som den tillförsäkrade sina tjänare utöfver de bestämda årliga lönerna, icke behöfde erbjuda en aflöning till motsvarande belopp, måste dock, enligt bemälda kommittés åsikt, staten i fråga om befattningar, som hos innehafvaren kräfde egenskaper användbara och eftersökta af den enskilda företagsamheten, tillse, att aflöningsförmånerna bestämdes till sådana belopp, att personer med framstående duglighet kunde finna med sin fördel förenligt att för dem afstå de med den enskilda verksamheten förenade större, om än mera tillfälliga fördelarna.

Hvad angår tjänstemännen på styrelsens tekniska afdelningar, hade samma kommitté framhållit, att med hänsyn till den tekniska duglighet, som dessa befattningar förutsatte hos innehafvarna, det jämväl i fråga om dem och deras utsikter till förvärf på enskild väg gällde hvad af kommittén i detta afseende anförts angående öfverdirektören.

Vid behandling af nämnda kommittés förslag i och för proposition till 1880 års Riksdag hade, erinrade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vederbörande departementschef framhållit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ålåge att i flera för särskilda orter och landet i dess helhet synnerligen viktiga frågor afgifva utlåtanden, därvid styrelsen icke kunde stanna vid att endast uttala ett gillande eller förkastande af framställda förslag, utan ofta måste på grund af egen erfarenhet och sakkännedom åstadkomma den för frågans lösning erforderliga utredning.

Departementschefen hade vidare framhållit, att för nöjaktig behandling af sådana frågor som ansökning om tillstånd till och fastställande af plan för anläggning af järnvägar, kanaler och större hamnar samt sänkning af större sjöar och andra betydligare vattenregleringsföretag erfordrades icke allenast öfverlägsna kunskaper i ingenjörsvetenskapen,

utan därjämte framstående insikter uti samt öppen blick för landets administrativa och ekonomiska förhållanden.

Att de af 1874 års löneregleringskommitté år 1879 och af vederbörande departementschef år 1880 framställda och häfdade åsikterna voro riktiga, kunde — sades det i ofvanberörda promemoria — icke bestridas. Och voro de riktiga och efterföljansvärda redan på den tid då de sålunda framställdes, så vore det ovedersägligen numera alldeles oundgängligt att taga nödig hänsyn till de särskilda förhållanden, som gjorde sagda åsikter i ännu högre grad giltiga i nuvarande tid.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbetsbörda, det allmännas anspråk på en sakkunnig pröfning af landets tekniska frågor kunde uppenbarligen icke hafva lämnats oberörd af den väldiga utveckling i afseende å näringar och kommunikationer, som ägt rum i Sverige sedan den tid — åren 1879—1880 — då man redan ansåg sig böra framhålla den stora vikten af att staten satte aflöningsförmånerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tekniska tjänstemän i rätt förhållande till de anspråk, som måste ställas på innehafvarna af dessa maktpåliggande befattningar.

Att denna näringarnas och kommunikationernas storartade utveckling under de senaste trettio åren helt naturligt varit åtföljd af en betydande höjning af lefnadsstandarden för landets teknici, vore en för alla känd sak.

Äfven staten hade rönt inverkan däraf och varit nödsakad att vid besättandet under senare tider af statstjänster, hvilkas innehafvare måste äga tekniska fackkunskaper och erfarenhet på teknikens vidsträckta område, för sådana statstjänster bestämma löneförmånerna efter helt andra grunder och annan standard än den, som kunde tillämpas för vanliga högre eller lägre statstjänster inom den civila statsförvaltningen, för hvilka erfordras endast juridisk utbildning men icke tekniska special- och fackkunskaper.

För att kunna försäkra sig om fackmän af framstående skicklighet och kompetens såsom chefer för järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen hade staten måst bestämma dessa chefers löneförmåner till 20,000 kronor för hvardera, förutom därefter afpassade pensionsförmåner.

För chefsposten inom statens kasernbyggnadsnämnd, hvilken post icke vore af permanent natur, ehuru befattningen antagligen komme att erfordras under en följd af år, hade aflöningen måst bestämmas till 25,000 kronor för att möjliggöra förvärfvandet af chef med framstående teknisk kompetens.

För chefsposten i telegrafstyrelsen, hvilken befattning — anmärktes vidare uti promemorian i fråga — ansetts erfordra endast framstående

administrativ kompetens men icke teknisk fackkunskap, vore aflöningen bestämd till 15,000 kronor och däremot afpassade pensionsförmåner fastställda.

Såsom exempel på huru den tekniska fackkunskapen numera aflönades i enskild tjänst på industriens och kommunikationsväsendets områden anfördes i promemorian, att Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolags verkställande direktör och trafikchef, hvilken chefspost för närvarande innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, åtnjöte en aflöning af 20,000 kronor, att enahanda befattning vid Lidingö järnvägsaktiebolag, hvilken likaledes för närvarande innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, vore aflönad med 16,000 kronor, att verkställande direktören och trafikchefen vid Nora—Karlskoga järnvägsaktiebolag, hvilken befattning jämväl innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, hade en begynnelseaflöning af 12,000 kronor, fri bostad och bränsle samt tre ålderstillägg, hvartdera å 1,000 kronor, efter resp. fem, tio och femton år, äfvensom efter afgång 7,000 kronor i pension, att trafikchefs- och verkställande direktörsplatsen vid Västergötland—Göteborgs järnväg, hvilken post äfven innehades af en kapten i väg- och vattenbyggnadskåren, vore aflönad med 15,000 kronor, samt att den tekniskt utbildade chefsingenjören vid sydsvenska kraftaktiebolagets kraftverk vore aflönad med 20,000 kronor om året.

I alla de sålunda anförda fallen (med undantag för chefsposten i telegrafstyrelsen) erfordrade, sades i promemorian, befattningarna framstående teknisk sakkunskap, men för hvardera likvisst begränsad till hufvudsakligen endast *ett* speciellt tekniskt fackområde.

På chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och på de båda tekniska byråcheferna i samma styrelse måste däremot med hänsyn till den stora omfattningen och vidt skilda beskaffenheten af de olika tekniska områden, från hvilka maktpåliggande ärenden komme under deras handläggning, ställas de allra största anspråk på en vidtomfattande teknisk sakkunskap beträffande alla de skilda frågor, som rörde anläggning af järnvägar, vägar, broar, färjor, kanaler, slussar, hamnar, sjöars och vattendrags tillgodogörande för sjöfart, flottning eller andra industriella behof, sänkning och reglering af sjöar och vattendrag m. m.

Under sådant förhållande kunde — framhölls det i promemorian — vid bestämmande af skäliga löneförmåner för chefen och de tekniska tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen absolut icke användas den löneskala, som numera gällde för statskontorets eller de andra statens ämbetsverks tjänstemän, för hvilka icke kräfdes de af enskilda arbetsgifvare väl betalda tekniska fackkunskaperna. Skulle så ske, kunde

det utan ringaste tvifvel förutses, att staten vid inträffande ledigheter icke skulle kunna besätta befattningarna med personer af framstående teknisk kompetens.

Med chefsbefattningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vore i öfrigt förenade oaflönade uppdrag dels såsom chef för väg- och vattenbyggnadskåren och dels som ordförande i styrelsen för hydrografiska byrån. Chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hade ock samma ekonomiska ansvar som föredraganden för administrativa ärenden hos styrelsen.

Med hänsyn till hvad sålunda anförts måste det, enligt den i promemorian framhållna uppfattning, vara fullt motiveradt, att öfverdirektören och chefen för väg- och vattenbyggnadstyrelsen finge i aflöning åtnjuta minst 15,000 kronor, däraf lön 10,000, tjänstgöringspenningar 4,000 och ortstillägg 1,000 kronor, samt de båda tekniska byråcheferna 12,000 kronor, däraf lön 8,000, tjänstgöringspenningar 3,400 och ortstilllägg 600 kronor.

Beträffande statens aflöningar för närmast under chefsposten varande tjänstebefattningar, hvilka kräfde framstående teknisk sakkunskap och erfarenhet, kunde — sades vidare i promorian — anföras, att chefens i järnvägsstyrelsen närmaste man öfverdirektören och souschefen åtnjöte en aflöning af 12,000 kronor, att den under järnvägsstyrelsens chef lydande öfveringenjören vid statens järnvägsbyggnader åtnjöte en aflöning af 12,000 kronor, att för den under vattenfallsdirektören lydande öfveringenjören vid statens kraftverk vid Trollhättan löneförmånerna i proposition till Riksdagen föreslagits till 11,500 kronor jämte en half procent tantiem å det belopp, hvarmed nettovinsten af kraftverkets rörelse öfverstege 200,000 kronor per år, samt att den i Stockholm stationerade distriktschefen i första distriktet vid statsbanorna, hvilken befattning närmast vore att jämföra med de *under* väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande distriktscheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, åtnjöte 10,000 kronor i löneförmåner (8,000 kronor i lön och 2,000 kronor som ersättning för bostad och bränsle).

Kommittén.

Kommittén har i fråga om aflöningen till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens *chef* erinrat, hurusom uti det af 1874 års löneregleringskommitté år 1879 afgifna betänkandet angående styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader chefens aflöning af kommitténs flertal föreslogs till 7,500 kronor. I fråga om nämnda aflöningsbelopp voro två af kommitténs medlemmar skiljaktiga, i det att, å ena sidan, ordföranden, generaldirektören Beijer yrkade, att chefen skulle tillerkännas en aflöning af 9,000 kronor, och, å andra sidan, kommittéledamoten Liss Olof Larsson

ansåg, att chefen borde erhålla samma aflöning, som bestämts för chefer i en del andra ämbetsverk eller 7,000 kronor. Uti den kungl. propositionen vid 1880 års Riksdag föreslogs chefens aflöning till 9,000 kronor. Frågan om styrelsens uppförande å ordinarie stat blef emellertid undanskjuten vid 1880 års Riksdag.

Uti det af generaldirektören Beijer upprättade förslag dels till förening af styrelserna för allmänna väg- och vattenbyggnader och öfver statens järnvägsbyggnader dels ock till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess sålunda utvidgade skick, hvilket förslag låg till grund för den kungl. propositionen i ämnet vid 1882 års Riksdag, föreslogs, anför kommittén, chefens aflöning till 10,000 kronor, särskildt med hänsyn därtill att genom den ifrågasatta föreningen hans ansvar och åligganden komme att betydligt ökas till såväl omfång som vikt.

Detta aflöningsbelopp var äfven upptaget uti det af Kungl. Maj:t vid nyssnämnda Riksdag framlagda förslaget till stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I förbigående har kommittén anmärkt, att aflöningen till generaldirektör i normalgrad vid nämnda tidpunkt utgjorde 9,000 kronor.

Riksdagen, som ansåg frågan om ordnandet af tillsynen öfver statens järnvägsbyggnader då böra lämnas öppen, uttalade, enligt hvad kommittén påpekar, att med hänsyn till den inskränkning i göromålen, som under antydda förutsättning skulle komma att äga rum, väg- och vattenbyggnadsstyrelsens chef icke borde tilldelas så högt aflöningsbelopp som 10,000 kronor, utan att aflöningen för nämnda chef lämpligen kunde bestämmas till 8,000 kronor, helst cheferna för åtskilliga andra centrala ämbetsverk icke åtnjöte högre aflöning än 7,000 à 7,500 kronor.

I enlighet härmed är ock chefens för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen aflöning i gällande stat upptagen med ett belopp af 8,000 kronor.

Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida har nu, erinrar kommittén, yrkats, att aflöningen till chefen för detta ämbetsverk måtte sättas till 15,000 kronor, eller sålunda samma aflöningsbelopp som tillerkänts generaldirektören i telegrafstyrelsen och äfven åtnjutes af generalpostdirektören såsom chef både för postverket och postsparbanken.

Vid öfvervägande af frågan om aflöningsförmånerna till chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har kommittén emellertid icke ansett sig kunna för denne föreslå högre aflöning än den högsta, som vid nyare löneregleringar blifvit tillerkänd chefer med öfverdirektörs benämning eller 10,000 kronor.

Aflöningen till de bägge *byråcheferna* i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgör enligt gällande stat den för tjänstemän i tredje lönegraden vid ännu ej nyreglerade centrala verk bestämda.

Af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagits, att aflöningen för styrelsens tekniska byråchefer måtte sättas till 12,000 kronor eller sålunda till samma belopp, som fastställts för öfverdirektören och souschefen i järnvägsstyrelsen.

Kommittén har emellertid icke tilltrott sig att för dessa byråchefer tillstyrka en större förhöjning i aflöning än som blir en följd däraf, att de vid regleringen likställas med tjänstemän i tredje normalgraden inom nyreglerade verk.

Herr Ekdahls reservation.

Från kommitténs beslut var herr Ekdahl skiljaktig samt framhöll, att det är af största vikt att löneförmånerna för öfverdirektören och de tvenne tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen blifva så afpassade, att staten kan påräkna såväl att förvärfva som ock att behålla å dessa tjänstebefattningar dugande krafter, och att i båda dessa afseenden förhållandena blifva synnerligen otillfredställande, därest de af kommittén föreslagna lönerna vinna fastställelse.

Statens och det allmännas anspråk på en sakkunnig pröfning af landets tekniska frågor inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhetsområde kräfver, säger herr Ekdahl, med nödvändighet, att öfverdirektörens och de tekniska byråchefernas tekniska sakkunskap skall vara af den grundlighet och omfattning, att den kan behärska hela det vidsträckta väg- och vattenbyggnadsfacket och garantera en omsorgsfull och vederhäftig pröfning och utredning af de i hela landets ekonomiska utveckling ingripande frågor om land- och vattenkommunikationers anläggning och underhåll, om vattenkraftens rationella tillgodogörande och därmed sammanhängande frågor, om sjöars och vattendrags reglering och ändamålsenligaste utnyttjande för sjöfart, flottning och industriella behof.

Det måste därför enligt herr Ekdahls åsikt vara af den största vikt och betydelse för såväl staten och det allmänna som för de enskilda ekonomiska och industriella intressena, att öfverdirektörs- och de tekniska byråchefsplatserna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må kunna besättas med personer, som äro de inom väg- och vattenbyggnadsfacket mest praktiskt erfarna och utbildade ingenjörer af sådan kompetens, att de icke må vara underlägsna de mest framstående ingenjörer, som inom ifrågavarande fack hafva sin verksamhet såsom förslagsställare eller ledare och utförare af allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

Men skall staten kunna besätta dessa platser med personer med sådan framstående kompetens, så bör också, anser herr Ekdahl, aflöningsförmånernas belopp icke utgöra ett hinder härför, utan verkligen möjliggöra detta.

Vare sig man nödgas söka de kompetenta personerna för dessa platser bland cheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvartill utsikt förefinnes på grund af dessa tjänstemäns omfattande verksamhet just på områdena för styrelsens arbete, eller man kan finna dem bland icke förut i statstjänst anställda utöfvare af väg- och vattenbyggnadsfacket, så hafva såväl distriktscheferna som andra framstående väg- och vattenbyggnadsingenjörer en verksamhet af sådan beskaffenhet, att den bereder dem så stora inkomster, att det enligt herr Ekdahls åsikt torde blifva utsiktslöst för staten att kunna besätta öfverdirektörs- och tekniska byråchefsplatserna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med personer af tillräcklig teknisk kompetens och mogen praktisk erfarenhet inom yrket, därest löneförmånerna inskränkas till respektive 10,000 och 8,100 kronor. Distriktscheferna hafva enligt de från dem infordrade uppgifterna inkomster, som uppgå till mellan 12,000 och 28,000 kronor, och af taxeringskalendrarna kan inhämtas, att andra mera framstående väg- och vattenbyggnadsingenjörer hafva inkomster, som uppgå till enahanda eller ännu större belopp per år. Öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äro tvungna att vara bosatta å den dyraste platsen i riket — hufvudstaden eller dess omedelbara omnejd — medan distriktscheferna kunna hvar och en inom 4 à 5 län fritt söka sig den billigaste orten till bostadsplats.

Med de af kommittén föreslagna löneförmånerna blefve, fortsätter herr Ekdahl, både öfverdirektören och de två tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen fortfarande vida sämre ställda än både de dem underlydande distriktscheferna och andra jämförliga väg- och vattenbyggnadsingenjörer, som vore kompetenta att fylla platserna på ett för staten och det allmänna erforderligt sätt. Det skulle då icke innebära någon lockelse för en distriktschef eller för en annan framstående väg- och vattenbyggnadsingenjör att antaga anbudet att blifva öfverdirektör eller teknisk byråchef i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, då hans ekonomiska ställning blefve så väsentligt försämrad genom en dylik förflyttning. Lockelsen härtill ökas gifvetvis icke särskildt därigenom, att icke ens de ifrågavarande tekniska byråcheferna hafva samma möjligheter som distriktscheferna att genom enskilda ingenjörsuppdrag förvärfva sig de för bestridande af de alltjämt växande lefnadskostnaderna i hufvudstaden erforderliga inkomsterna utöfver den med statstjänsten förenade lönen. De båda tekniska byråchefernas i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kräfvande dagliga arbete å tjänsterummet och i hemmet med utarbetande af tjänsteutlåtanden och utredningar gör det svårt för dem att dessutom ägna sig åt enskilda ingenjörsuppdrag.

Sådana kräfva resor och undersökningar på främmande ort, och detta kommer allför mycket i kollision med statstjänstens åligganden för att sådana kunna i någon mera inbringande mån af byråcheferna emottagas och utföras, utan att statstjänsten blefve lidande.

Herr Ekdahl är därför af den mening, att aflöningsförmånerna för de ifrågavarande befattningarna icke böra sättas för lågt i förhållande till hvad dugande väg- och vattenbyggnadsingenjörer förtjäna, på det att framstående förmågor icke må afskräckas från dessa statstjänster eller drifvas öfver till den privata verksamheten.

Då herr Ekdahl förutsätter, att det är meningen, att kommittén skolat taga skälig hänsyn till de faktiska nutida förhållandena inom väg- och vattenbyggnadsverksamheten och icke endast schablonmässigt söka inpressa ett tekniskt ämbetsverk inom ramen för den för statskontoret och med detta jämnställda ämbetsverk af uteslutande eller hufvudsakligen administrativ natur fastställda s. k. normalstaten, anser han det bort med nödvändighet tagas hänsyn till, att den tekniska sakkunskapen och utbildningen måste ersättas efter grunder, som icke hämtats från med den tekniska verksamheten ojämförbara arbetsfält. Annars löper staten fara att i stället för de mera framstående få de svagaste tekniska krafterna — till skada för staten och för allmänheten, som då icke kunna få någon tekniskt erfaren och praktisk behandling af allmänna ärenden, som röra industriella och kommunikationsfrågor.

Herr Ekdahl säger sig därför hafva inom kommittén gjort gällande, att man borde frigöra sig från principen att i aflöningshänseende jämföra öfverdirektören och de två tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med innehafvare af motsvarande tjänstegrader vid de öfriga centrala verken och i stället taga skälig hänsyn till de aflöningsförmåner, som erbjudas de ledande männen vid exempelvis de större enskilda järnvägarna, beträffande hvilka löneförmåner han hänvisat till de af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin förberörda promemoria till kommittén lämnade uppgifter. Äfven om det icke kan vara behöfligt, att staten betalar öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lika höga löner som dem, hvilka den privata verksamheten kan bereda innehafvare af sådana kvalifikationer, som de för dessa platser erforderliga, så borde lönerna för ifrågavarande befattningar åtminstone så afpassas, att skillnaden icke blifver alltför betydande och därigenom medför risken att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen mister dugande krafter, därför att de på grund af anbud om afsevärdt högre betalning öfvergå till enskilda befattningar, eller går miste om sådana krafter, därför att de på grund af innehafvande af

väsentligen större inkomster vid enskilda företag icke kunna vilja emottaga kallelse till sagda befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Staten har ju också, fortsätter herr Ekdahl, just för att kunna förvärfva kompetenta personer för de statstjänster, som erfordra mera framstående kompetens inom väg- och vattenbyggnadsfacket, hvars ställning på arbetsmarknaden är synnerligen god, måst använda en helt annan måttstock vid tillmätandet af löneförmånerna, än när det gäller statstjänster, som icke erfordra teknisk sakkunskap och mogen erfarenhet inom nämnda fack. På dessa grunder säger sig herr Ekdahl hafva inom kommittén förklarat sig anse det vara både följdriktigt och befogadt att vid bestämmandet af löneförmånerna för öfverdirektören och de båda tekniska byråcheferna gå väsentligen utöfver de för de icke tekniska ämbetsverken stadgade s. k. normallönerna.

Herr Ekdahl meddelar, att han därför inom kommittén påyrkat, att kommittéen borde för öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslå de uti styrelsens promemoria angifna löneförmånerna, respektive 15,000 och 12,000 kronor, samt därvid framhållit, att detta kunde ske på sådant sätt, att därvid fästades samma villkor, som gälla beträffande de löneförmåner, som utgå till vattenfallsdirektören samt till chefen och souschefen för statens järnvägar, eller att öfverdirektören och de tekniska byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under de ändrade benämningarna »väg- och vattenbyggnadsdirektören» och »öfveringenjören för allmänna tekniska afdelningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen» samt »öfveringenjören för järnvägsafdelningen i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen», förordnades för perioder af 5 à 6 år mot åtnjutande af arfvoden af respektive 15,000 och 12,000 kronor med villkor, bland annat,

att de skulle vara berättigade att från och med månaden näst efter den, under hvilken de uppnått 65 lefnadsår, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära de årliga pensioner, som enligt »normalplanen» skulle utgå,

att de, i händelse de före uppnådda 65 lefnadsår antingen på grund af sjukdom eller därigenom, att de efter utgången af den tid, för hvilken de förordnats, icke erhålla förnyadt förordnande, eller ock eljest utan egen begäran nödgas afgå från sina befattningar utan att på grund af tjänstefel hafva förverkat desamma, skola vara berättigade att uppbära samma årliga pensioner för tiden intill dess de uppnått 65 års ålder,

att de, i händelse de före utgången af den tid, erhållet förordnande afser, befinnas af sjukdom oförmögna till vidare nöjaktig tjänstgöring,

skola vara skyldiga att afgå mot åtnjutande af pension enligt dessa nu angifna bestämmelser.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har utöfver de utredningar i ärendet, som styrelsen varit i tillfälle att framlägga för kommittén, till en början anfört, att den af herr Ekdahl till kommittén afgifna reservationen utgör uttryck för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens mening i frågan och att styrelsen sålunda vill såsom sitt eget åberopa detta anförande.

Beträffande de af kommittén föreslagna lönernas storlek har väg- och vattenbyggnadstyrelsen fäst uppmärksamheten därå, att kommittén enligt styrelsens mening icke med önsklig förståelse tagit någon som helst hänsyn därtill, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är ett tekniskt ämbetsverk, där på de flesta platser erfordras, förutom skicklighet och vana i de inom statens ämbetsverk vanligen förekommande administrativa tjänstegöromålen, framstående praktisk erfarenhet, skicklighet och specialkunskap på det tekniska området, i hvad det afser väg- och vattenbyggnadskonst, och att i anledning däraf styrelsen och dess tjänstemän i motsvarande utsträckning måste utväljas bland en klass af personer, som i dagliga lifvet hafva en helt annan och i regel mera inkomstbringande verksamhet än den, som öfverhufvudtaget kan förvärfvas af flertalet bland de i statens icke tekniska centrala ämbetsverk anställda personer med enbart vanlig tjänstemannautbildning. Om hänsyn tages till den enhetlighet och likformighet, som lärer böra vara gällande för organisation af likartade statens befattningshafvare, torde de fordringar, styrelsen uppställt i sitt till kommittén lämnade förslag på lönestaten, blifva mera öfverensstämmande med järnvägsstyrelsens och vattenfallsstyrelsens stater och ej heller rimligtvis kunna afvisas genom anförande af endast så litet vägande skäl, som att »löneregleringskommittén icke ansett sig kunna» eller »icke tilltrott sig» att tillstyrka högre lönebelopp än de af densamma föreslagna s. k. normallönerna för tjänstemän inom icke tekniska centrala ämbetsverk.

Det af kommittén afgifna löneregleringsförslaget resulterar i att gifva väg- och vattenbyggnadsstyrelsens tekniska ledamöter och tjänstemän en allenastående ekonomiskt ofördelaktig särställning i förhållande till statens öfriga tjänstemän med ungefär motsvarande *tekniska* utbildning, till exempel vid järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och kasernbyggnadsnämnden.

I synnerhet skulle, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, styrelsens chef och de båda tekniska byråcheferna jämförelsevis hårdt drabbas af ett sådant förhållande. Under det att öfriga tjänstemän, särkildt de

under styrelsen stående distriktstjänstemännen, äro i tillfälle att bereda sig extra inkomster utom tjänsten till ganska afsevärda belopp, är utsikten härtill för nämnda byråchefer mycket liten redan för närvarande och lärer efter den utsträckta tjänstgöringstiden blifva än mindre. Vid tjänsteresor med tjänsteförrättning utom styrelsen äga vidare, påpekar styrelsen, öfverdirektören och chefen samt de båda tekniska byråcheferna uppbära ett dagtraktamente af endast respektive 13 och 11 kronor per dag, under det motsvarande ersättning utgår till distriktschef med 16 kronor och till distriktsingenjörerna med 13 kronor, således äfven i detta afseende ett mindre nöjaktigt förhållande för chefen och de båda tekniska byråcheferna, som äro distriktstjänstemännens förmän i tjänsten. Beträffande särskildt öfverdirektören och chefen gäller om honom, att han i ännu högre grad än de tekniska byråcheferna lärer få anses utesluten från möjligheten att beredas extra inkomster genom förrättningar utom tjänsten.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har på grund af dessa omständigheter och med hänsyn till den likformighet och enhetlighet, som vid löneregleringar synas styrelsen böra göras gällande för likartade och likställda befattningshafvare, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå att vid löneregleringen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillämpas de lönebelopp väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit i sitt till löneregleringskommittén afgifna förslag.

Departements-chefen.

I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppskattar jag till fullo den stora betydelsen för det allmänna, att öfverdirektörs- och byråchefsämbetena i styrelsen kunna besättas med personer, som äro fullt vuxna sina maktpåliggande uppdrag. Den af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda jämförelsen med vissa affärsdrifvande verks chefer, hvilka förutom administrativ förmåga måste besitta särskild initiativkraft och vissa andra speciella egenskaper, anser jag dock icke riktig. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens verksamhet är hufvudsakligen af kontrollerande och administrativ art och synes mig i det stora hela jämförbar med andra administrativa verks ämbetsförvaltning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har vidare såsom skäl för att gifva styrelsens chef och byråchefer högre löneförmåner än motsvarande befattningshafvare i andra administrativa ämbetsverk framhållit, att den tekniska fackkunskapen numera synnerligen väl aflönas i enskild tjänst, samt anfört åtskilliga exempel härpå. Att framstående förmågor, som ägna sig åt privat verksamhet, kunna förskaffa sig väsentligt högre inkomster, än hvad staten erbjuder sina tjänstemän äre mellertid intet för-

hållande, som är särskildt utmärkande för ingenjörskåren. Liknande exempel kunna framvisas inom andra verksamhetsområden.

Hvad särskildt angår herr Ekdahls jämförelse med distriktschefernas inkomster, vill jag framhålla, att äfven om löneförmånerna till chefen och byråcheferna bestämmas något högre än kommittén föreslagit, andra omständigheter än aflöningen dock fortfarande skulle komma att vara afgörande, huruvida en distriktschef vill öfvertaga en öfverdirektörs- eller byråchefsbefattning. Då med de löner, som hittills utgått till styrelsens chef och byråchefer, det varit möjligt att besätta ämbeten i styrelsen med distriktschefer, lärer, därest de icke obetydliga löneförbättringar, som normalstaten innebär, komma till stånd, denna utväg allt fortfarande komma att stå öppen.

Med anledning af väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppgift, att öfverdirektör äger vid tjänsteresa uppbära dagtraktamente med 13 kronor och byråchef med 11 kronor om dagen, under det att motsvarande ersättning utgår till distriktschef med 16 kronor och till distriktsingenjör med 13 kronor, tillåter jag mig påpeka, att omförmälda ersättning till öfverdirektör och byråchefer åtnjutes enligt resereglementet och att vid resor, som skola godtgöras på grund af bestämmelserna i detta reglemente, distriktschef uppbär dagtraktamente af 11 kronor och distriktsingenjör af 8 kronor. Den af styrelsen omnämnda ersättningen af 16 kronor om dagen till distriktschef och 13 kronor till distriktsingenjör utgör godtgörelse för förrättning, då denna godtgörelse består af dagarfvode. Något sådant särskildt dagarfvode för förrättning finnes icke bestämdt för tjänstemännen i styrelsen. Detta lärer bero på, att de af kronan åtnjuta väsentligt högre kontanta aflöningsförmåner än distriktstjänstemännen.

Jag finner mig alltså icke kunna förorda, att chefen och byråcheferna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i aflöningshänseende gifvas någon särställning inom administrationen, utan anser, att löneförmånerna för dem böra bestämmas enligt kommitténs förslag. Aflöningen till styrelsens chef synes mig fördenskull böra fastställas till det högsta belopp, som vid nyare lönereglerings blifvit tillerkänd chef med öfverdirektörs benämning, eller 10,000 kronor, och byråcheferna lära i aflöningshänseende böra likställas med tjänstemän i tredje normalgraden inom nyreglerade verk och alltså uppbära en begynnelseaflöning af 8,100 kronor och en slutaflöning af 8,700 kronor.

Byrådirektören. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens promemoria.

Hvad angår den å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat uppförda byrådirektören, hvilken är föredragande för ekonomiska och administrativa ärenden inom styrelsen, har styrelsen i sin promemoria erinrat, att

han allt sedan ämbetsverkets inrättande varit i aflöningshänseende sämre lottad än de öfriga föredragandena.

Ökningen i styrelsens verksamhet hade icke lämnat den ifrågavarande föredraganden oberörd.

Till handläggning af honom hade, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1893 hört 604 mål, men under år 1908 1,362 mål, oberäknadt styrelsens anordningar å kassan, hvilka år 1893 utgjort 278 och år 1908 602 stycken.

Af de ärenden, som under de två senaste tiotalen af år tillkommit, medförde åt styrelsen lämnade uppdrag att utföra sådana allmänna arbeten, hvilka bekostades helt och hållet af statsmedel, särskild möda och ansvar för ifrågavarande föredragande. Sådana arbeten hade varit väganläggningar i öfre Norrland, upprensning af Kalmarsund, utvidgning och fördjupning af Väddö kanal, farleder å västkusten m. m.

Det ansågs därför af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med fullt fog kunna ifrågasättas, att denne föredragande borde i afseende å aflöningsförmåner fullt likställas med byråchefer inom de centrala ämbetsverken och sålunda komma i åtnjutande af 8,100 kronors aflöning med 600 kronors förhöjning efter fem år.

Särskild skrifvelse från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Uti en senare till kommittén ingifven, den 9 januari 1911 dagtecknad skrifvelse har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uttalat såsom sin åsikt, att den arbetsbörda och särskildt den föredragningsskyldighet, som hvilade på ifrågavarande ledamot, vore synnerligen vidlyftiga, och att desamma tvifvelsutan kunde fullt jämställas med den arbetsbörda och den föredragningsskyldighet, som ålåge de flesta öfriga administrativa och ekonomiska ledamöter inom statsförvaltningen. Den tjänst inom statsförvaltningen, med hvilken ifrågavarande befattning hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen syntes närmast jämförlig, vore tjänsten såsom byråchef för kansli- och ekonomiska ärenden i landtbruksstyrelsen.

Med erinran, bland annat, att denne ledamot i landtbruksstyrelsen, hvilken före den senaste vid 1908 års Riksdag beslutade löneregleringen hade andra gradens aflöning med benämning ledamot och sekreterare, numera såsom byråchef åtnjöte tredje gradens aflöning, framhåller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att de af sistnämnda ledamot år 1906 föredragna ärendena uppgått till blott 140, under det att å byrådirektörens i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föredragning år 1909 kommit 1,650 ärenden, samt att enligt styrelsens mening den betydligt större arbetsbörda, som, hvad föredragning angår, ålåge föredraganden af administrativa och ekonomiska ärenden i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen,

fullt motsvarade de öfriga åligganden, som jämlikt instruktionen för landtbruksstyrelsen tillhörde byråchefen för kansli- och ekonomiska ärenden därstädes.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förklarar sig därför vidhålla det i promemorian framställda förslaget, att befattningen såsom föredragande för administrativa och ekonomiska ärenden i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen måtte uppflyttas i tredje normalgraden och innehafvaren erhålla benämningen byråchef.

Kommittén.

Kommittén har framhållit, att föredraganden å administrativa afdelningen upptogs uti den år 1882 fastställda staten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen såsom andra gradens tjänsteman, kamrerare. I afseende å ifrågavarande tjänstemans ställning har sedermera icke vidtagits annan ändring, än att i den år 1899 utfärdade instruktionen för styrelsen benämningen kamrerare utbyttes mot byrådirektör, samtidigt därmed att styrelsen å stat erhöll en särskild ledamot och föredragande för ärenden rörande enskilda järnvägar, hvilken i aflöningshänseende då likställdes med föredraganden för administrativa ärenden och jämväl erhöll benämningen byrådirektör.

Nu har, anmärker kommittén, från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida framställts förslag, att befattningen såsom föredragande för administrativa ärenden måtte uppflyttas till tjänst af tredje normalgraden med den för sådan tjänst bestämda aflöning.

Beträffande detta förslag har kommittén framhållit, att den omständigheten, att nu ifrågavarande tjänsteman är ledamot och föredragande i styrelsen, icke i och för sig behöfver föranleda till befattningens upphöjande till tredje graden.

I sådant hänseende torde exempelvis, anför kommittén, böra beaktas, att i riksförsäkringsanstalten sekreteraren och ombudsmannen är ledamot af anstalten och att den honom vid 1908 års Riksdag tillerkända aflöningen närmast motsvarar den, som åtnjutes af tjänstemän i andra lönegraden inom statskontoret m. fl. nyreglerade centrala ämbetsverk.

I den nya kontrollstyrelsen är, påpekar kommittén, ämbetsverkets sekreterare ledamot af styrelsen. I fråga om sekreteraren likasom de öfriga ledamöterna i kontrollstyrelsen föreslog Kungl. Maj:t vid 1909 års Riksdag, att dessa befattningshafvare skulle i aflöningshänseende sättas i en mellangrad mellan andra och tredje normalgraderna. Detta vann emellertid icke Riksdagens bifall, utan bestämdes aflöningen till likhet med andra normalgradens.

I försäkringsinspektionen är en af ledamöterna tillika sekreterare. Beträffande denne befattningshafvare hade, då fråga var om nyreglering af nämnda ämbetsverk, från verkets sida ifrågasatts uppflyttning af tjänsten från andra till tredje graden. Enligt den år 1910 fastställda staten för försäkringsinspektionen är emellertid, erinrar kommittén, hans aflöning bestämd till samma belopp som för öfriga tjänstemän i andra normalgraden.

Såsom stöd för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om uppflyttning i tredje graden af föredraganden för administrativa ärenden hos styrelsen har i styrelsens skrifvelse den 9 januari 1911 äfven åberopats jämförelse med byråchefen och föredraganden för kansli- och ekonomiska ärenden i landtbruksstyrelsen.

Kommittén, som säger sig nogsamt äga kännedom om hvad i olika hänseenden åligger nyssnämnda byråchef hos landtbruksstyrelsen, har icke kunnat ansluta sig till den uppfattning af de ifrågavarande båda tjänsterna, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom den gjorda jämförelsen velat göra gällande.

I sådant hänseende har kommittén erinrat, hurusom, enligt 20 § af instruktionen för landtbruksstyrelsen af den 2 oktober 1908, byråchefen för kansli- och ekonomiska ärenden i sistnämnda styrelse, förutom skyldighet att föredraga nyssberörda ärenden samt närvara vid föredragning af vissa andra ärenden, åligger, bland annat, att ansvara för uppsättningen af samt till styrelsens granskning öfverlämna koncept till expeditioner i samtliga de mål och ärenden, hvilka föredragits hos styrelsen — alltså äfven de som föredragits af styrelsens tekniska ledamöter — att uppbära och handhafva till styrelsen inkommande medel, utbetala desamma till vederbörande och i laga ordning redovisa för dem. Äfvenledes skall han hafva uppsikt öfver samt ansvara för registrators- och aktuariegöromålens behöriga skötande.

Det torde äfven böra bemärkas, fortsätter kommittén, att å landtbruksstyrelsens stat icke finnes upptagen någon biträdande ordinarie tjänsteman, vare sig af andra eller första graden.

Vid nu antydda förhållanden och då någon ändring icke ifrågasatts i afseende å tjänsteåliggandena för byrådirektören inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, har kommittén icke kunnat biträda styrelsens förslag uti ifrågavarande hänseende. Kommittén har alltså ansett byrådirektören böra i aflöningshänseende hänföras till andra normalgraden.

Reservation.

Från kommitténs beslut var herr Ekdahl skiljaktig samt ansåg, att innehafvaren af befattningen såsom föredragande för ekonomiska och

administrativa ärenden inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen borde med benämning af byråchef hänföras till tredje normala lönegraden för tjänstemän vid de centrala ämbetsverken.

Herr Ekdahls motivering för reservationen, som delvis sammanfaller med hvad uti ifrågavarande afseende yttrats i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens promemoria och i styrelsens skrifvelse af den 9 januari 1911, återfinnes i kommitténs betänkande sid. 159 och 160, och tillåter jag mig hänvisa härtill.

Departements-chefen.

Då omfattningen och arten af den föredragningsskyldighet, som i allmänhet åligger byrådirektören, icke synes mig betinga, att i stället för byrådirektörstjänsten inrättas en byråchefsbefattning, anser jag mig icke kunna tillstyrka bifall till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan om en sådan förändring.

Förste byråingenjörerna. Kommittén.

Hvad de båda af kommittén föreslagna förste byråingenjörerna angår, har kommittén, med hänsyn till vikten att för ifrågavarade befattningar kunna påräkna verkligt dugande personer och att kunna undvika alltför täta ombyten å dessa platser, ansett sig böra sätta förste byråingenjörs aflöning lika med tjänstemäns i andra normalgraden, vid hvilket förhållande väl äfven ifrågavarande befattningar ansetts böra tillsättas af Kungl. Maj:t.

Då det måhända, säger kommittén, skulle kunna blifva föremål för särskild uppmärksamhet, att kommittén för förste byråingenjör hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit enahanda aflöningsförmåner, som af kommittén tillstyrkts för en af styrelsens ledamöter, nämligen byrådirektören, torde böra till jämförelse framhållas, att uti den vid 1910 års Riksdag antagna staten för försäkringsinspektionen aflöningen till en förste aktuarie satts till samma belopp som för den ledamot af inspektionen, hvilken tillika är sekreterare.

Departements-chefen.

Mot den af kommittén föreslagna aflöningen till förste byråingenjörerna har jag icke något att erinra.

Med anledning af kommitténs påpekande, att förste byråingenjörerna skulle komma att i aflöningshänseende likställas med byrådirektören, hvilken har föredragningsskyldighet, vill jag framhålla, att det synes mig böra tagas i öfvervägande, om icke i en blifvande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör föreskrifvas, att förste byråingenjörerna skola vara pliktiga att, jämte utöfvande af sina befattningar såsom biträdande ingenjörer, bereda och föredraga sådana ärenden af mindre om-

fattning och betydelse, som styrelsen kan finna lämpligt öfverlämna till deras handläggning. För att bereda byråcheferna tillfälle att odeladt ägna sin arbetstid åt mera kräfvande uppgifter har på senare tid en sådan föredragningsskyldighet upprepade gånger under vissa delar af året enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande ålagts byråingenjören å tekniska afdelningen och notarien å järnvägsafdelningen mot särskild ersättning af 100 kronor i månaden. Till följd af den väsentligt högre aflöning, som skulle åtnjutas af förste byråingenjörerna i jämförelse med de löneförmåner, som tillkomma den nuvarande byråingenjören och notarien, lära förste byråingenjörna kunna förpliktas till en sådan föredragning utan särskild ersättning.

En liknande anordning med föredragningsskyldighet för tjänstemän, som icke äro ledamöter af styrelsen, förekommer inom generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen och har, såvidt jag har mig bekant, fungerat till belåtenhet.

Byråingenjörer, notarie, registrator samt revisor och bokhållare.

De af kommittén föreslagna byråingenjörs- och notariebefattningarna äfvensom registrators- samt revisors- och bokhållartjänsterna torde, såsom kommittén hemställt, böra tillhöra första lönegraden.

Kvinnliga biträden.

Å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat skulle enligt kommitténs förslag äfven uppföras fem kvinnliga biträden.

Vidkommande spörsmålet angående ifrågavarande biträdens ställning i aflöningshänseende har kommittén erinrat, hurusom vid 1910 års Riksdag, i anledning af framställningar från Kungl. Maj:t, beslut fattats om uppförande å ordinarie stat af skrifbiträden, ett hos fångvårdsstyrelsen och två hos generaltullstyrelsen.

I den af Riksdagen antagna aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen finnes upptaget »1 skrifbiträde» med lön 600, tjänstgöringspenningar 450 och ortstillägg 150, tillhopa 1,200 kronor, jämte två ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, efter 5 och 10 år.

I aflöningsstaten för generaltullstyrelsen finnas upptagna två kvinnliga skrifbiträden med samma aflöningsförmåner som skrifbiträdet i fångvårdsstyrelsen.

Bland aflöningsvillkoren för fångvårdsstyrelsen finnes intagen den bestämmelsen, att skrifbiträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställdt hos fångvårdsstyrelsen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning (genom ålderstillägg) räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen. Motsvarande bestämmelse finnes intagen bland aflöningsvillkoren för generaltullstyrelsen.

Hvad nu de fem kvinnliga biträdena hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angår, har, säger kommittén, redan antydts, att samtliga dessa biträden åtminstone för den närmaste tiden borde, enligt kommitténs mening, vara likställda med hvarandra; och lära vid sådant förhållande aflöningsförmånerna för dem icke böra bestämmas annorlunda än för de ofvan omförmälda biträdena i fångvårdsstyrelsen och generaltullstyrelsen.

Departementschefen.

Mot hvad kommittén sålunda hemställt, har jag icke något att erinra.

Vaktmästare.

Vidkommande slutligen vaktmästarna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har, såsom redan är nämndt, en af dem synts kommittén böra erhålla förste vaktmästares ställning. I fråga om såväl förste vaktmästaren som de öfriga vaktmästarna hos styrelsen anser jag, i likhet med kommittén, böra gälla samma bestämmelser i aflöningshänseende, som vid 1910 års Riksdag antagits för motsvarande befattningshafvare i fångvårdsstyrelsen.

Utsträckt arbetstid.

Såsom förutsättning för tillämpning af den blifvande aflöningsstaten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör enligt kommitténs mening uppställas, att samtliga ordinarie tjänstinnehafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag.

Då någon anledning icke föreligger att, hvad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angår, afvika från de bestämmelser i fråga om tjänstgöringstiden på tjänsterummet, som i allmänhet meddelats för nyreglerade ämbetsverk, finner jag mig böra tillstyrka, att i sammanhang med den nya statens fastställande meddelas föreskrift, hvarigenom ofvannämnda förutsättning uppfylles.

Anslag till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän m. m.

Å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat finnes uppfördt ett anslag å 17,000 kronor till vikariatsersättning, arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän, rit- och skrifbiträde. För hvart och ett af åren 1909—1911 har

Riksdagen därjämte å extra stat beviljat anslag af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Af berörda å såväl ordinarie som extra stat anvisade medel har utgått ersättning till ingenjörsbiträden, styrelsens juridiska biträde, amanuenser, rit- och skrifbiträden samt tillfälligt vaktmästarbiträde.

Kommittén erinrar, att kommittén hemställt om ökning af antalet ordinarie befattningshafvare i styrelsen men därvid dock förutsatt, att därjämte ytterligare arbetskrafter skulle finnas till styrelsens förfogande. *Kommittén.*

Hvad då i sådant hänseende beträffar de inom styrelsen erforderliga ingenjörsbiträdena, har kommittén beräknat deras antal till i regeln fyra, nämligen två å tekniska och två å järnvägsafdelningen.

Ingenjörsbiträde hos styrelsen med samma dagliga tjänstgöringstid som den ordinarie personalen åtnjuter för närvarande ersättning beräknad efter 250 till 300 kronor för månad.

Då lämpliga ingenjörsbiträden med en till i regeln sex timmar utsträckt daglig tjänstgöringstid icke torde kunna erhållas mot lägre godtgörelse än det sistnämnda beloppet, har kommittén till ersättning åt ingenjörsbiträden hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat ett belopp af 14,400 kronor. Vid bestämmandet af nyssberörda belopp har kommittén emellertid förutsatt, att, därest någon semesterledighet må anses böra beredas ingenjörsbiträde, särskild kostnad utöfver nämnda belopp icke därigenom förorsakas statsverket.

Å järnvägsafdelningen inom styrelsen förekomma en del göromål motsvarande dem, hvilka kommittén ansett böra å tekniska afdelningen utföras af en ordinarie tjänsteman med benämning notarie. Då dessa göromål å järnvägsafdelningen icke äro af den omfattning, att de gifva full sysselsättning åt en ordinarie tjänsteman, har kommittén ansett tillfyllest att å denna afdelning anställes en amanuens.

För närvarande finnes hos styrelsen ett »juridiskt biträde». Detta biträde har hufvudsakligen till uppgift att granska kontrakt beträffande utförande af sådana allmänna arbeten, som åtnjuta bidrag eller låneunderstöd af statsmedel, samt att i möjligen förekommande fall föra styrelsens talan i rättegångar. Ifrågavarande åligganden synas kommittén lämpligen kunna uppdragas åt en amanuens å administrativa afdelningen, hvilken jämväl torde kunna medhinna en del andra göromål.

Att, såsom för närvarande äger rum, hafva en särskild amanuens anställd å registratorskontoret anser kommittén icke vara erforderligt. Därest å nämnda kontor arbetet jämväl efter införandet af utsträckt arbetstid icke skulle kunna till fullo medhinnas af registratorn, lärer enligt kom-

mitténs mening erforderligt biträde kunna lämnas af de ordinarie kvinnliga biträdena eller genom användande af tillfällig arbetskraft.

Vidkommande arfvoden till amanuenser hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har kommittén vid beräknandet af det anslag, hvarifrån dessa arfvoden skola utgå, ställt beräkningen uti ifrågavarande afseende efter de grunder, som vid regleringarna år 1908 följdes beträffande kammarkollegium och kammarrätten, eller till i medeltal 1,800 kronor för hvarje amanuens.

Vid reglerandet af löneförhållandena vid sistnämnda två ämbetsverk blef för uppehållande af amanuensbefattning under sjukdom och semester samt då amanuens förordnats att bestrida ordinarie tjänst under innehafvarens semester och tjänstledighet beräknadt omkring 450 kronor för hvarje amanuens. Enahanda grund har kommittén ansett böra tillämpas vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I de nämnda hänseendena har kommittén alltså för två amanuensbefattningar vid detta ämbetsverk beräknat ett belopp af 4,500 kronor.

Till gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare samt till bestridande af kostnader för sådant rit- och renskrifningsarbete, som tilläfventyrs icke kan medhinnas af de föreslagna ordinarie kvinnliga biträdena, har kommittén beräknat ett belopp af 2,100 kronor.

Enligt § 24 i gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äger öfverdirektören för besiktning af pågående arbeten och anläggningar att, när han så aktar nödigt, företaga ämbetsresor till orterna. Byråchefen för tekniska ärenden åligger, enligt 25 § i instruktionen, att, då han därtill förordnas, företaga inspektionsresor för kontroll å allmänna arbeten. Jämväl byråchefen för järnvägsärenden tillkommer, enligt § 26, att, då han därtill förordnas, företaga resor för inspektion af färdiga eller under arbete varande enskilda järnvägar.

Till godtgörelse af de vikarier, som under dylika tjänsteresor kunna varda förordnade i styrelsen, har kommittén beräknat ett belopp af 400 kronor.

För semesterledigheter måste, påpekar kommittén, finnas tillgång till vikariatsersättningar, i allmänhet motsvarande vederbörande befattningshafvare tillkommande tjänstgöringspenningar, men för vikarie för semesterledigt kvinnligt biträde ett skäligt ansedt belopp af 75 kronor per månad. Med afseende jämväl å eventuellt behof af medel utöfver tjänstgöringspenningar till aflönande af vikarie för ordinarie kvinnligt biträde under sjukdom samt för anslagets afrundande har kommittén beräknat det till vikariatsersättningar uti ifrågavarande hänseenden afsedda beloppet till 3,100 kronor.

Med afseende å hvad sålunda anförts, har kommittén hemställt, att till arfvoden åt ingenjörsbiträden och amanuenser, gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, godtgörelse åt tillfälliga rit- och skrifbiträden samt vikariatsersättningar må i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat uppföras ett anslag af 24,500 kronor.

Vidare har kommittén meddelat, att, enligt hvad kommittén inhämtat, den nuvarande innehafvaren af registrators- och aktuarietjänsten är förordnad till kommissionär hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

I anledning däraf har kommittén åberopat hvad kommittén uti sina betänkanden angående kammarkollegium och statskontoret framhållit, nämligen att det syntes kommittén i allmänhet icke vara lämpligt, att till kommissionär hos statsdepartement eller ämbetsverk förordnades en dess ordinarie tjänsteman, enär då lätteligen kunde hända, att denne föranleddes låta de med kommissionärskapet förenade bestyr inkräkta å den för hans ordinarie befattning förbehållna arbetstiden. Enligt kommitténs uppfattning borde dylikt uppdrag anförtros åt amanuens eller med sådan likställd extra tjänsteman, där icke särskilda förhållanden kunde anses böra föranleda till annat förfaringssätt.

I öfverensstämmelse härmed har kommittén ansett böra komma under behörigt öfvervägande, huruvida ej det i förevarande hänseende registratorn hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade förordnande må vid lämplig tidpunkt böra upphöra.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har påpekat, att i fråga om extra biträden å den administrativa afdelningen genom kommitténs förslag den till afdelningens chefs förfogande stående arbetskraften, trots afdelningens ökade ämbetsbörda, kommer att afsevärdt minskas emot hvad den nu är.

Kommittén har nämligen, anför väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, ansett, att de tre amanuenser, som förut varit anställda å administrativa afdelningen — nämligen styrelsens juridiska biträde, som hufvudsakligen sysselsatts med kontraktsgranskning, samt en amanuens, tjänstgörande hos såväl byrådirektören som registratorn, och en hos revisorn borde kunna ersättas af en enda.

Äfven under förutsättning att den af kommittén föreslagna enda amanuensen skulle åläggas 3 timmars daglig tjänstgöringtid i stället för 2 timmar dagligen såsom under nuvarande förhållanden, skulle, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, genom kommitténs förslag den administrativa afdelningens chef till buds stående extra arbetskraften på afdelningen likvisst komma att minskas med 50 procent.

Styrelsen är af den uppfattningen, att en dylik minskning i arbetskraft på administrativa afdelningen icke kan vidtagas, utan att det kommer att inverka menligt på arbetets gång.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erinrar, att styrelsen vid affattandet af sin promemoria till kommittén ej föreslagit någon ny ordinarie tjänsteman på administrativa afdelningen, hvartill fog kunnat förefinnas, men att styrelsen därvid utgått ifrån den under sådant förhållande ovillkorliga förutsättningen, att afdelningens chef skulle fortfarande hafva det antal biträden, som hittills visat sig erforderligt, eller 3 amanuenser, då juridiska biträdet räknats såsom sådan.

Anslaget till amanuenser bör därför enligt styrelsens åsikt ökas med kostnaden för de två af kommittén strukna amanuensbefattningarna eller med 4,500 kronor.

Departementschefen.

Kommittén har vid beräknande af anslagets belopp utgått från att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skola finnas två amanuenser. Af dessa skulle den ena tjänstgöra å järnvägsafdelningen och ersätta den af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna notarien. I stället för de tre amanuenser, som nu äro anställda å administrativa afdelningen, skulle alltså framdeles blott finnas en, utan att de ordinarie arbetskrafterna å afdelningen ökas.

Visserligen delar jag kommitténs uppfattning, att något amanuensbiträde åt registratorn icke erfordras efter löneregleringens genomförande. Om registratorn, efter införande af förlängd tjänstgöringstid och sedan kommissionärsbefattningen öfverlämnats till en amanuens eller annan extra tjänsteman, icke skulle medhinna de honom åliggande göromålen, torde erforderligt biträde kunna lämnas honom af någon bland de kvinnliga tjänstemännen.

Däremot synas de öfriga två amanuensbefattningarna å administrativa afdelningen böra bibehållas. Enligt hvad från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelats, måste en amanuens under större delen af året uteslutande ägna sig åt granskningen af kontrakten angående statsbidrag till allmänna arbeten, därest icke, till olägenhet för allmänheten, dröjsmål skall uppstå med bidragens utbetalande. Om därför icke ytterligare en amanuens finnes å afdelningen, skulle byrådirektören ej kunna i regel påräkna någon hjälp vid uppsättande af förslag till skrifvelser och ärendenas utredning m. m. Revisorn och bokhållaren skulle icke heller, såsom nu är fallet, kunna erhålla något biträde, då hans göromål särskildt hopa sig. Jag anser därför, att anslaget bör så ökas, att två amanuenser kunna anställas på administrativa afdelningen.

Kommittén har beräknat det behöfliga anslaget för hvarje amanuens till 2,250 kronor, men synes, för att erhålla en jämn summa, höjningen kunna inskränkas till 2,000 kronor och anslaget i dess helhet alltså bestämmas till 26,500 kronor.

Vissa önskemål beträffande instruktionen.

Slutligen har kommittén uttalat sin mening beträffande vissa bestämmelser i en blifvande ny instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Sålunda har kommittén meddelat, att det synes kommittén lämpligt, att åt öfverdirektören, hvilken jämlikt § 24 i instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är Kungl. Maj:t i första rummet ansvarig för uppfyllandet af styrelsens åligganden och har att tillse, det tjänstemännen med nit, skicklighet och drift fullgöra sina skyldigheter, uppdrages jämväl den direkta handläggningen af vissa slag af ärenden eller grupper af ärenden.

Vidare hemställer kommittén, att i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens blifvande instruktion måtte meddelas föreskrift därom, att under öfverdirektörens tjänsteresor eller då han åtnjuter semester eller eljest under kortare tid, som icke öfverstiger fjorton dagar, är förhindrad att förrätta sitt ämbete, äldste tjänstgörande byråchefen skall, därest icke annorlunda af Kungl. Maj:t förordnas, inträda i utöfningen af öfverdirektörens åligganden.

Därjämte har kommittén gjort framställning rörande nedsättning af anmärkningsarfvode, då det influtna beloppet öfverstiger 500 kronor, samt om fastställande af vaktmästarnas åligganden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnar kommitténs ifrågavarande förslag utan erinran.

Till dessa frågor, hvilka icke inverka vid lönestatens uppgörande, torde jag få återkomma vid anmälan af förslag till den nya instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilken lärer böra utfärdas i sammanhang med statens fastställande. Jag antager, att de af kommittén framställda önskemålen skola kunna förverkligas. *Departementschefen*

Inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Kommittén har i sitt betänkande berört spörsmålet om anslag till inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

I fråga om tillkomsten af detta anslag får jag erinra, hurusom Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen vid 1904 års Riksdag föreslog, att för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel måtte å extra stat för år 1905 anvisas 5,000 kronor till arfvode åt en hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anställd maskininspektör.

Uti skrifvelse den 9 mars 1904 (nr 14) meddelade Riksdagen, att hvad i detta ärende blifvit upplyst synts otvetydigt gifva vid handen, att den kontroll, som från statens sida utöfvades i syfte att skydda trafiksäkerheten på de enskilda järnvägarna, icke kunde anses vara tillfredsställande. Hvad särskildt anginge underhållet af dessa järnvägars rullande materiel, hade behofvet af en mera effektiv kontroll för berörda ändamål med styrka framhållits af såväl väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som järnvägsstyrelsen, hvilka båda ämbetsverk emellertid varit af olika mening i fråga om kontrollens anordnande, i det att hvartdera verket ansett sig vara bäst ägnadt för utöfvandet af densamma.

Enligt Riksdagens mening vore det af verkligt behof påkalladt, att fullt bestämda och tydliga föreskrifter meddelades ej blott rörande kontrollen öfver den rullande materielen vid enskilda, för allmän trafik upplåtna järnvägar, utan äfven med afseende å kontrollen öfver själfva banan samt trafikens skötande på de enskilda järnvägarna. Statens kontrollerande verksamhet på dessa områden vore för det dåvarande fördelad mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt järnvägsstyrelsen, men gränserna mellan dessa myndigheters befogenhet vore ingalunda klart uppdragna och sättet för kontrollens utöfvande vore ej heller tillräckligt noga bestämdt.

Under dåvarande förhållanden kunde det icke synas Riksdagen lämpligt att för framtiden fastslå, hvarest någon viss gren af denna kontrollverksamhet borde vara förlagd, och Riksdagen hade därför icke ansett sig böra i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag fatta beslut om anställande hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen af viss tjänsteman för inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Då det emellertid finge anses ådagalagdt, att ett anslag å det begärda beloppet vore erforderligt, för att den myndighet, som redan hade sig ålagdt att utöfva denna tillsyn, måtte sättas i stånd att på ett mera tillfredsställande sätt fullgöra detta sitt åliggande, hade Riksdagen, för

möjliggörande af en verksam kontroll å enskilda järnvägars rullande materiel, på extra stat för år 1905 anvisat 5,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Enahanda belopp har sedermera för samma ändamål beviljats på extra stat för hvart och ett af åren 1906—1911.

Den 31 december 1904 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse angående kontroll öfver enskilda järnvägars rullande materiel (svensk författningssamling nr 68).

Enligt nämnda kungörelse äger förrättningsman att för vissa förrättningar, som omförmälas i kungörelsen, uppbära ersättning af järnvägs ägare.

De ofvanberörda af Riksdagen beviljade anslagsbeloppen hafva användts till beredande af ett årligt arfvode å 5,000 kronor åt en under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lydande maskininspektör.

Uti det betänkande och förslag till bestämmelser för tillgodoseende af trafiksäkerheten å enskilda järnvägar m. m., som den 26 september 1907 afgafs af den utaf Kungl. Maj:t för ändamålet tillsatta kommitté, har föreslagits, att kontrollen öfver enskilda järnvägars rullande materiel skulle i sin helhet förläggas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, samt att besiktning af materiel skulle verkställas af två maskininspektörer, anställda hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Då emellertid spörsmålet angående ordnandet af denna inspektion ännu icke blifvit slutligen behandladt, har kommittén, i sakens så beskaffade skick, icke ansett sig böra ifrågasätta annan ändring af nuvarande förhållanden, än att det anslag, som — i afvaktan på frågans definitiva lösning — må komma att såsom hittills för ändamålet i fråga ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande, må utgå med något förhöjdt belopp.

Aflöningsförmånerna för den nuvarande maskininspektören utgöras, framhåller kommittén, dels af arfvode å 5,000 kronor och dels ersättning för förrättningar enligt taxa. Därjämte lärer maskininspektören fått åtnjuta extra lönetillägg med tillämpning af grunderna för sådant lönetillägg åt en del statstjänstemän.

Angående beloppet af maskininspektörens nettoinkomst af arbete har kommittén fått mottaga uppgifter omfattande åren 1908—1910.

Enligt hvad som framgår af nämnda uppgifter, har maskininspektören, utöfver sitt arfvode af statsmedel, uppburit för ritningsgranskning och tillverkningskontroll

år 1908	200	kronor
» 1909	1,100	»
» 1910	2,030	»

Då de åligganden, som tillhöra maskininspektören, äro både ansvarsfulla och synnerligen ansträngande, har kommittén ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke för beredande åt honom af ett till 6,000 kronor förhöjdt fast arfvode anslaget i fråga må höjas till nämnda belopp.

Reservation af herr Ekdahl.

Från kommitténs beslut har herr Ekdahl varit skiljaktig samt framhållit, hurusom befattningen såsom maskininspektör under nu rådande förhållanden är af mer än rimligt ansträngande natur. Då maskininspektören äger att utöfva kontroll å underhållet af all i bruk å de enskilda järnvägarna varande rullande materiel och att verkställa besiktning af alla nya lokomotiv och vagnar för de enskilda smalspåriga järnvägarna, innan de få tagas i bruk, förutom granskning af ritningar och specifikationer till rullande materiel, vidare att sköta därmed förenade expeditionsgöromål, så torde, då de enskilda järnvägarnas sammanlagda längd och sammanlagda antal lokomotiv och vagnar öfverträffar statens järnvägars, enligt reservantens mening vara uppenbart, att den arbetsbörda, som för närvarande påhvilar väg- och vattenbyggnadsstyrelsens maskininspektör, är rent af onaturlig och fullkomligt utslitande. I afvaktan på den ökning af antalet maskininspektörer, som af trafiksäkerhetskommittén ansetts erforderlig, är det, anför reservanten, af synnerlig vikt att förbättra de nuvarande förhållandena genom att maskininspektörsbefattningen uppföres på ordinarie stat samt genom att ett ingenjörsbiträde å järnvägsafdelningen uppföres å ordinarie stat såsom medhjälpare åt maskininspektören.

Herr Ekdahl har därför yrkat, att maskininspektören måtte uppföras å ordinarie stat med löneförmåner, som, med hänsyn till tjänstebefattningens stora vikt samt dess synnerligen ansträngande och kräfvande natur, skäligen borde bestämmas till 5,000 kronor i lön, 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar och tvenne ålderstillägg af 500 kronor efter 5 och 10 år.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att å ordinarie stat måtte anställas en maskininspektör med de löneförmåner af 7,500 kronor m. m., som i herr Ekdahls reservation närmare angifvits.

Departementschefen.

I enlighet med kommittén anser jag, att en ordinarie maskininspektörsbefattning icke nu bör inrättas, men att inspektörens arfvode bör höjas från 5,000 till 6,000 kronor. För detta ändamål torde framställning böra göras hos Riksdagen om anvisande å extra stat för år 1912

af ett anslag å 6,000 kronor för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.

Erforderligt biträde åt maskininspektören lärer kunna lämnas af någon af de ingenjörer, som komma att anställas å järnvägsafdelningen.

Förstärkning af styrelsens arbetskrafter under år 1911.

Såsom kommittén erinrat, har Riksdagen för hvart och ett af åren 1909—1911 å extra stat beviljat anslag af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Uti skrifvelse den 22 oktober 1910 anmälde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att till följd af anslagets otillräcklighet balansen å ogranskade arbetsplaner under år 1910 högst betydligt ökats, då styrelsen i första hand nödgats expediera löpande ärenden af sådan natur, att deras handläggning ej lämpligen kunnat uppskjutas.

Till belysande af ökningen i antalet ogranskade planer åberopade styrelsen följande

Tablå

öfver de till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inkomna arbetsplaner, som kontrollräknats och granskats och öfver hvilka granskningspromemorior upprättats af ingenjörsbiträdena å afdelningen för tekniska ärenden, utom sådana, som röra enskilda järnvägar.

Ar.	Ogranskade vid årets början.	Inkomna under året.	Granskade under året.	Ogranskade vid årets slut.	Balanssiffrans ökning.
1906	—	—	—	447	137
1907	447	455	318	584	141
1908	584	487	346	725	55
1909	725	514	459	780	298
1910 (t. o. m. den 31 aug.)	780	444	146	1,078	

Siffrorna för år 1910 afse, erinrade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, endast tiden till och med den 31 augusti, och förefanns enligt sty-

relsens mening ingen utsikt att med nu till buds stående arbetskrafter kunna nedbringa dessa siffror, som genom under de återstående månaderna af året inkommande planer tvärtom säkerligen komme att betydligt ökas.

Under senare tiden hade ock, fortsatte väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, upprepade klagomål inkommit till styrelsen såväl direkt från enskilda som från åtskilliga af Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfver den långa tid, som åtgått innan styrelsen kunnat föreslå arbetsföretag till erhållande af lån eller anslag ur respektive fonder, äfvensom öfver att ärenden, hufvudsakligen af granskningsnatur, som borde kräfva en jämförelsevis snar behandling, först efter stor tidsutdräkt kunde blifva handlagda.

Med anledning af hvad sålunda anförts hemställde styrelsen, att Kungl. Maj:t täcktes af tillgängliga medel anvisa ett anslag af 5,000 kronor till höjande af det af Riksdagen för år 1911 beviljade anslaget 15,400 kronor till stärkande af styrelsens arbetskrafter.

Vid föredragning den 23 december 1910 af denna skrifvelse beslöt Kungl. Maj:t att till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under tiden från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1911 ställa till styrelsens förfogande ett belopp af 2,500 kronor utöfver det af Riksdagen för år 1911 för samma ändamål beviljade anslaget å 15,400 kronor, och anbefalldes statskontoret att förskjuta beloppet.

Anslag å enahanda belopp är tydligen erforderligt jämväl för senare delen af år 1911. Med anledning häraf och för att bereda statskontoret ersättning för det utbetalade förskottet torde för ändamålet i fråga hos Riksdagen å extra stat för år 1912 böra begäras ett anslag å 5,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år af tillgängliga medel utanordna beloppet.

II. De under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställda distriktstjänstemännen.

Aflöningsförmåner.

Nuvarande förhållanden.

Enligt § 11 i instruktionen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, sådan denna paragraf lyder enligt kungl. kungörelsen den 9 november 1906, äro för närmaste uppsikten öfver och bestyret med sådana arbeten

och anläggningar i landsorten, som tillhöra styrelsens ämbetsbefattning, till biträde åt styrelsen anställda en distriktschef inom hvart och ett af de distrikt, uti hvilka riket i sådant afseende indelas, och åtta distriktsingenjörer. Distriktsingenjörerna äro anställda en i hvart och ett af södra, västra, östra och mellersta distrikten samt två i hvartdera af nedre norra och öfre norra distrikten.

Aflöningen till distriktschef utgör enligt gällande stat 3,000 kronor såsom lön. Distriktsingenjör, eller såsom denne tjänsteman benämnes i staten extra distriktsingenjör, åtnjuter arfvode af 1,500 kronor.

Utöfver förenämnda å stat uppförda aflöningar till distriktschefer och distriktsingenjörer äger ifrågavarande personal åtnjuta ersättning för förrättningar enligt den af Kungl. Maj:t den 28 september 1888 utfärdade taxan på arfvode för förrättningar, som verkställas af tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, med sedermera den 27 maj 1909 gjorda ändringar i nämnda taxa.

I fråga om distriktstjänstemännens inkomster af arbete i och utom tjänsten tillåter jag mig hänvisa till den redogörelse, som finnes intagen å sid. 91—99 i kommitténs betänkande.

I nådiga kungörelsen den 2 juni 1882 angående villkoren för åtnjutande af de från 1883 års början fastställda löneförmånerna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte underlydande distriktschefer stadgades uti pensionshänseende, att ämbets- eller tjänsteman skulle, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjänstår, vara förpliktad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjänsten afgå, Kungl. Maj:t eller styrelsen, där det tillkomme denna att utfärda afskedet, dock obetaget att låta med detsamma anstå, därest och så länge den pensionsberättigade pröfvades kunna i tjänsten på tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kunde finnas villig att kvarstå i densamma.

Lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension innehåller emellertid uti 3 §, att såsom underlag för bestämmande af pensions belopp skall, där ej särskildt pensionsunderlag blifvit i lönestaten fastställdt, tjäna för tjänst, med hvilken jämte lön tjänstgöringspenningar eller ortstillägg icke äro förenade, två tredjedelar af lönen, dock att pensionsunderlag icke må för någon tjänst beräknas till högre belopp än sextusen kronor.

Såsom öfvergångsbestämmelse är i 18 § af lagen föreskrifvet, att i fråga om tjänst, med hvilken tjänstgöringspenningar icke äro förenade och för hvilken rätt till pension blifvit före lagens trädande i kraft

stadgad, skall, därest gällande lönestat fastställts före den 1 april 1900, hvad uti ifrågavarande lag angående beräkning af pensionsunderlag föreskrifves icke vinna tillämpning, förrän ny lönestat må varda för tjänsten fastställd, utan därförinnan gälla, bland annat, att pensionsunderlaget skall, där lönen ej uppgår till mer än tretusen kronor, utgöra hela lönen.

Enligt 5 § af pensionslagen, sådan denna paragraf lyder jämlikt lag den 11 juni 1909, inträder rätt att komma i åtnjutande af hel pension för manlig tjänstinnehafvare vid uppnådda sextiosju lefnads- och trettiofem tjänstår; härifrån äro dock stadgade undantag för vissa befattningshafvare, bland hvilka dock icke äro upptagna distriktschefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten.

Skyldighet för tjänstinnehafvare att afgå från tjänsten inträder, jämlikt 6 § af pensionslagen, i regeln vid uppnående af den i 5 § stadgade lefnadsålder, Konungen eller, där viss ämbetsmyndighet äger afskeda från tjänsten, den myndighet obetaget att låta anstå med afskedet, därest och så länge tjänstinnehafvaren pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fyllda sjuttio år.

Framställning från distriktscheferna.

Uti en till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställd, den 1 maj 1909 dagtecknad framställning, som i afskrift öfverlämnats till kommittén från bemälda styrelse, hafva cheferna i väg- och vattenbyggnadsdistrikten framhållit behofvet af höjning utaf distriktschefernas och distriktsingenjörernas aflöningar.

Distriktscheferna hafva till en början förklarat sig anse obestridligt, att distriktchefslönen, 3,000 kronor, som icke undergått någon förändring sedan år 1882, numera vore för låg i förhållande till distriktschefs arbetsmängd, som på senare tiden i väsentlig grad ökats.

Särskildt hade detta skett därigenom att styrelsen, delvis i följd af nytillkomna författningar, numera till yttrande af distriktschef hänsköte frågor, som förut behandlats enbart inom styrelsen.

Sådana frågor anginge, bland annat, koncession för enskilda järnvägar, ändringar i fastställda planer för järnvägar, anläggning af nya och ändring eller indragning af gamla stationer, anslutning af nya järnvägar, klagomål från allmänheten angående järnvägar och olyckshändelser vid sådana, besiktningsbevis för rullande materiel, vägars och broars lämplighet för automobiltrafik, värdering af kronan tillhöriga vattenfall, flottningsförhållanden m. m.

Därförutom plägade Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen anlita distriktscheferna för yttranden och utredning i frågor, som af brist på teknisk sakkunskap ej kunnat handläggas enbart af landsstatstjänstemännen. Visserligen ålåge det icke distriktstjänstemännen att utan ersättning verkställa dylika utredningar, men de hade i alla händelser icke velat undandraga sig uppdragen, som ofta kräft drygt arbete och till och med direkta utlägg för resor, biträdens aflöning m. m. Omförmälda uppdrag hade hufvudsakligen afsett vägfrågor, flottningsmål, vattenregleringar och stenfiskefrågor.

Enligt gällande instruktion hade distriktschef att upprätta förteckning öfver de kartor, förslag och andra handlingar angående allmänna arbeten, som vid distriktschefsexpeditionen mottagits och förvaras, äfvensom ansvara för deras vård. Dessa göromål hade jämväl ökats i mån som hela tjänsten blifvit allt mera kräfvande. Antalet ritningar och handlingar, som skulle tagas i förvar å distriktsexpeditionerna, växte nämligen oupphörligt och därförutom hade enligt förordningen om offentliga arkiv tillkommit skyldigheten att hålla arkivet tillgängligt för allmänheten.

Det ålåge distriktschefen att företaga inspektionsresor inom distriktet, och därför åtnjöte han dels reseersättning enligt resereglementet och dels dagarfvode för förrättningsdag. Förutom att antalet inspektioner under de senare åren tilltagit, icke minst genom den distriktscheferna numera påhvilande skyldigheten att profbelasta och kontrollundersöka broar å enskilda järnvägar, hade tillkommit nya resor i tjänsten af samma art och på liknande sätt ersatta som inspektionsresorna.

Distriktschef vore numera skyldig att själf eller genom distriktsingenjör närvara vid afsyning genom kommerskollegii inspektörer af korsningar mellan elektriska ledningar och kommunikationsleder.

Kontrollen öfver enskilda järnvägar under byggnad, hvilken kontroll i regel utöfvades af distriktschefen, hade på senare åren utvidgats, så att i stället för ett eller högst två årliga besök å arbetsplatsen numera skulle verkställas minst två årliga inspektioner eller med andra ord så många som kontrollanten funne behöfliga.

Slutligen beordrades distriktschefen numera att vid inträffande järnvägsolyckor verkställa undersökning å platsen och afgifva utredning angående anledningen till olyckan.

Kostnaderna för ofvannämnda resor betäcktes i allmänhet af de ersättningar, som därför reglementsenligt utginge, »men» — säges det i förevarande framställning — »något nämnvärdt öfverskott utöfver hvad

resan direkt kräfver uppstår numera ej; i hvilket afseende det förtjänar anföras, att gällande resereglemente, oaktadt dagtraktamentet ökats, i hufvudsak innebär en minskning i ersättningarnas belopp jämfördt med det äldre reglementet. Alla de inarbeten med uppsättande af utlåtanden, förande af brokontrollböcker m. m., som sammanhänga med de omförmälda resorna, äfvensom den tidsförlust, som af resorna vållas, skola sålunda i hufvudsak anses ersatta af distriktschefens fasta lön, hvilket innebär, att denna rättvisligen bör höjas i mån som arbetsbördan af dessa förrättningar ökats».

Distriktschef åliggande arbete i tjänsten, hvarför hans lön utgör ersättning, hade alltså i mycket hög grad ökats sedan år 1882, då den nuvarande lönen fastställdes. Därtill komme den under de senare årtiondena inträdda stegringen i alla lefnadskostnader, hvilken för distriktscheferna särskildt gjorde sig kännbar genom ökade utgifter för ingenjörsbiträde och lokalhyra.

Från det allmännas synpunkt måste det — framhålles vidare — vara önskligt, att distriktscheferna, genom hvilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens funktioner i landsorten utöfvades, åtnjöte en aflöning, som något så när svarade mot deras kräfvande åligganden; och därutinnan erbjöde sig osökt jämförelse med de aflöningar, som numera betaltes till tekniska chefer inom såväl statens motsvarande verk som enskilda kommunikationsförvaltningar.

Det hemställdes fördenskull till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att den måtte föreslå förhöjning af distrikschefernas lön till 6,000 kronor; och under åberopande af stegringen i lefnadskostnaderna hemställdes, att pensionen måtte bestämmas till 4,500 kronor.

I framställningen anfördes därefter, att hvad däri sagts rörande distriktscheferna gällde i stort sedt äfven om distriktsingenjörerna.

Sedan år 1882 hade till distriktsingenjör utgått ett arfvode af 1,500 kronor för år å extra stat. Att jämväl detta arfvode kräfde ökning, ansågo distriktscheferna vara uppenbart. Samma kompetens fordrades af distriktsingenjören som af distrikschefen, och den förre intoge i likhet med den senare en ställning, som fordrade, att dess innehafvare i ekonomiskt afseende säkerställdes genom lönens upptagande på ordinarie stat.

Distriktsingenjörstjänsten hade efter år 1882 så godt som helt och hållet ändrat karaktär, i det att tjänstegöromålen, från att förut hafva varit af mindre omfattning och periodiskt återkommande, numera kräfde en väsentligt ökad tid, särskildt under sommarmånaderna, hvarigenom tillfälle till enskild verksamhet i afsevärd mån försvårats.

På grund af hvad sålunda anförts hemställdes, att distriktsingenjörerna måtte erhålla en lön på stat af 3,500 kronor med rätt till pension å samma belopp, äfvensom att distriktsingenjörerna i öfre och nedre norra distrikten måtte hvar för sig få ett ortstillägg af 500 kronor. Till följd af de många och långvariga inspektionsresorna vore nämligen för dem möjligheterna till enskild verksamhet än färre än i de öfriga distrikten.

I en särskild till kommittén afgifven promemoria från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har förklarats, att styrelsen funne de af distriktscheferna i deras ofvanberörda framställning anförda motiv väl grundade och fördenskull ansett sig kunna och böra i allo instämma i deras förslag.

Kommittén

Af redogörelsen beträffande *distriktschefernas* inkomster anser kommittén framgå, att dessa i allmänhet uppgå till belopp, som betydligt öfverstiga hvad flertalet andra statens tjänstemän i jämförlig eller högre ställning åtnjuta i sin befattning eller kunna förskaffa sig på grund af sin tjänsteställning. Kommittén har vid sådant förhållande funnit sig sakna anledning att föreslå någon förhöjning af den till distriktschef å stat utgående lönen.

Vidkommande däremot distriktschefernas pensionsförhållanden torde, säger kommittén, böra uppmärksammas, att, äfven om man blott vill bibehålla såväl löne- som pensionsbeloppen för dem oförändrade, det på grund af stadgandet i 3 § i pensionslagen är nödvändigt, att i den nya lönestaten fastställes särskildt pensionsunderlag. Eljest varder pensionen allenast två tredjedelar af lönen eller tvåtusen kronor.

Om än kommittén icke kunnat tillstyrka en förhöjning af nu utgående lön till distriktschef, har kommittén i allt fall ansett det böra tagas under öfvervägande, huruvida ej beloppet af det pensionsunderlag, som kan komma att fastställas för distriktschef, bör sättas högre än det nu bestämda pensionsbeloppet 3,000 kronor.

Vid en jämförelse med de pensionsunderlag, som på grund af de under senare år verkställda löneregleringar skola gälla, exempelvis, för distriktslandtmätare, eller 3,200 kronor, för fiskeriintendenter, statskonsulenter i boskapsskötsel, mejerihushållning och svinskötsel samt jägmästare, eller 3,500 kronor, äfvensom för landtbruksingenjörer, eller 4,000 kronor, har kommittén ansett sig böra för distriktschef i väg- och vattenbyggnadsdistrikt föreslå ett pensionsunderlag af 4,000 kronor.

Såsom förut är antydt, inträder enligt numera gällande civila pen-

sionslag skyldighet för distriktschef att afgå från tjänsten vid uppnående af 67 lefnadsår.

Med hänsyn till beskaffenheten af distriktschefernas arbete anser emellertid kommittén böra komma under pröfning, huruvida ej berörda skyldighet bör inträda åtminstone vid 65 års ålder, på sätt redan nu gäller i fråga om en del tjänstemän, hvilkas tjänstgöring torde kunna anses i viss mån jämförlig med distriktschefernas, nämligen geologer vid Sveriges geologiska undersökning, landtbruksingenjörer och distriktslandtmätare samt tjänstemän vid den lokala skogsförvaltningen.

Vidkommande *distriktsingenjörerna* har, anmärker kommittén, hemställts, att de måtte erhålla en lön på stat af 3,500 kronor med rätt till pension å samma belopp, äfvensom att distriktsingenjörerna i öfre och nedre norra distrikten måtte hvar för sig få ett ortstillägg af 500 kronor.

För bedömande af spörsmålet, huruvida distriktsingenjörsbefattningarna må böra uppföras såsom ordinarie tjänster, bör gifvetvis arten af de ifrågavarande befattningshafvare åliggande göromål undersökas.

Uti § 33 i gällande instruktion för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen säges, att distriktsingenjör, som skall bo inom distriktet och icke må lämna detsamma utan efter uppdrag eller särskild tillåtelse af styrelsen, har till närmaste förman distriktschefen, till hvars biträde i tjänsten han är anställd, med skyldighet att på eget ansvar verkställa de inspektioner eller andra förrättningar, hvartill han förordnas, äfvensom att, därest han därtill erhåller förordnande, vid förfall för distriktschefen förvalta dennes ämbete. Distriktsingenjör äger ock att med distriktschefens tillåtelse åtaga sig enskilda uppdrag i yrket, såvidt tjänsten det medgifver.

Distriktsingenjörernas verksamhet, hvilken ursprungligen blott var af biträdande natur, lärer enligt kommitténs mening få anses alltmer hafva fått karaktären af en självständig verksamhet. De erhålla sålunda i många fall uppdrag direkt från styrelsen och deras ansvarighet för af dem utförda inspektioner eller andra förrättningar är fullt motsvarande den som åligger distriktschef.

Vid sådant förhållande har kommittén ansett billigt, att distriktsingenjörsbefattningarna förändras till ordinarie tjänster.

Af enahanda skäl, som af kommittén anförts beträffande distriktschefernas aflöning å stat, finner emellertid kommittén beloppet af den till distriktsingenjör nu utgående aflöningen icke böra höjas utan blott förändras till lön.

Likasom lönen för distriktsingenjör enligt kommitténs förslag skulle komma att sättas till hälften af distriktschefs, har det synts kommittén lämpligt, att förhållandet mellan de för nämnda bägge slag af befattningar bestämda pensionsunderlagen blefve detsamma, och att alltså pensionsunderlaget för distriktsingenjör blefve 2,000 kronor.

För den händelse pensionsrätt skulle komma att beredas distriktsingenjörer, förutsätter kommittén, att i fråga om skyldighet att vid viss lefnadsålder afgå från tjänsten enahanda bestämmelse skall gälla för distriktsingenjör som för distriktschef.

Reservation af herr Ekdahl.

Herr Ekdahl har yrkat, att distriktsingenjörslönen vid dessa tjänsters uppförande å ordinarie stat borde sättas till minst 2,500 kronor och pensionsbeloppet till minst 3,000 kronor.

Skall det icke, anför herr Ekdahl, liksom tidigare jämväl framdeles blifva tvunget att af hänsyn till distriktsingenjörs ekonomiska ställning och hans långvariga och plikttrogna arbete i statens tjänst förskaffa honom distriktschefstjänst genom transport till annat distrikt, ehuru han redan hunnit så nära pensionsåldern, att han skulle hafva att tjänstgöra som distriktschef endast det fåtal år, som erfordras för att erhålla den högre distriktschefspensionen, så borde pensionen för distriktsingenjör icke sättas till ett så ringa belopp som 2,000 kronor. Sättes däremot pensionen för distriktsingenjören till det mera skäliga beloppet af 3,000 kronor, så kunna enligt reservantens mening dylika förflyttningar undvikas och vid inträffande ledigheter till chef i ledigblifvet distrikt befordras den distriktsingenjör, som är i detsamma anställd och således redan besitter den ingående kännedom om distriktets särskilda förhållanden, som det enligt gällande instruktion åligger distriktschef att förskaffa sig, hvilken naturliga succession i regel torde vara bäst för ämbetsverket och det allmänna.

Vidare skulle, säger herr Ekdahl, för staten följa fördelen att i dylika fall få utbetala endast de lägre distriktsingenjörspensionerna i stället för de högre distriktschefspensionerna samt för ämbetsverket att på de mera maktpåliggande distriktschefsposterna erhålla yngre och mera arbetsdugliga krafter, hvilket jämväl vore för det allmänna bäst.

Att bibehålla distriktsingenjörslönen till 1,500 kronor kan herr Ekdahl ej heller finna vara skäligt dels med hänsyn till distriktsingenjörernas ansvarsfulla arbete i statens tjänst dels ock med hänsyn till att af denna lön skulle utgå både pensionsafgift, som de för närvarande icke hafva att erlägga, och, då de äro i saknad af hyresbidrag, hyra för den

tjänstelokal, som de måste upplåta åt staten för tjänstens skötande och för förvaring af tjänsten tillhörande arkiv.

Departementschefen. I likhet med kommittén kan jag icke tillstyrka, att lönen för distriktschef höjes utöfver det nuvarande beloppet å 3,000 kronor. Kommitténs förslag att öka pensionsunderlaget för distriktschef till 4,000 kronor anser jag mig böra biträda.

Likaledes får jag tillstyrka kommitténs hemställan, att distriktsingenjörsbefattningarna uppföras på ordinarie stat, samt att lönen bestämmes till 1,500 kronor och pensionsunderlaget till 2,000 kronor.

Hvad angår frågan om skyldighet för distriktstjänstemän att afgå från tjänsten vid 65 års ålder, så förutsätter detta ändring i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension. Frågan synes mig fördenskull icke böra i detta sammanhang upptagas till behandling.

Sådant tillägg till aflöningsvillkoren lärer dock böra göras, att de nuvarande distriktschefer, hvilka öfvergå på den nya staten, samt de distriktstjänstemän, hvilka utnämnas till sina befattningar, innan den ifrågasatta ändringen i pensionslagen kan komma till stånd, blifva pliktiga att underkasta sig de förändrade bestämmelser, som kunna varda meddelade i afseende å de för rätt till hel pension stadgade lefnads- och tjänstår och den därpå grundade skyldighet att från tjänsten afgå.

Taxa för tjänsteförrättningar.

Kommittén. Kommittén har vidare ansett sig böra uttala, att vid framläggandet af dess förslag till aflöningsförmåner för distriktstjänstemännen förutsatts, att de ersättningar, hvilka enligt gällande taxa på arfvode för förrättningar, som verkställas af tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, tillkomma distriktstjänstemännen för tjänsteförrättningar, icke varda förhöjda utöfver hvad nu är bestämdt.

I detta sammanhang har kommittén fäst uppmärksamheten på en särskild bestämmelse i nämnda taxa.

I § 12 af taxan, sådan denna paragraf lyder jämlikt nådiga kungörelsen den 27 maj 1909, säges, att förrättningsman ej må till sitt biträde använda, utom officer vid väg- och vattenbyggnadskåren, annan ingenjör än sådan, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänts.

Anlitar distriktschef vid utarbete biträde och är förrättningen af den omfattning, att utarbetet ej lämpligen kan af förrättningsmannen utan sådant biträde fullgöras, äger distriktschefen åtnjuta ersättning för biträdets resa enligt vissa angifna grunder.

I öfrigt äger distriktschef för biträde, som han anlitar, ej åtnjuta särskild godtgörelse i annat fall än att arbetet är af sådan omfattning, som nyss nämnts, och att godtgörelsen därför skall utgå efter dagarfvode; och utgör ersättningen i sådant fall för biträde, jämte rese- och traktamentspenningarna, för hvarje dag,

om biträdet är distriktsingenjör eller officer i väg- och vattenbyggnadskåren 13 kronor, men eljest högst 9 kronor.

Är distriktsingenjören förordnad af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller Kungl. Maj:ts befallningshafvande att hålla förrättning af visst angifvet slag och använder han därvid biträde af officer i väg- och vattenbyggnadskåren eller annan ingenjör, gäller om ersättning därför hvad nyss nämnts.

Af de anförda bestämmelserna framgår, säger kommittén, att dagarfvode för biträde utgår med väsentligt högre belopp, om biträdet är distriktsingenjör eller officer i väg- och vattenbyggnadskåren, än om biträdet är annan ingenjör.

Kommittén säger sig ingalunda vilja bestrida lämpligheten af att dagarfvodet må kunna i någon mån afpassas efter biträdets större eller mindre kompetens. Det vill dock förefalla kommittén mindre befogadt, att — frånsedt biträde, som är distriktsingenjör — skillnad göres mellan, å ena sidan, ingenjörer, som äro officerare i väg- och vattenbyggnadskåren, och, å andra sidan, andra ingenjörer, som af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkänts såsom biträden.

Utan att inlåta sig på det generella spörsmålet om en särställning för officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren eller öfver hufvud taget om bibehållandet af nämnda kår, anser kommittén emellertid ändring böra företagas rörande nyss afhandlade stadgande angående ersättning för biträden.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i anledning häraf förklarat, att i allmänhet såsom dylika biträden, som skola åtnjuta det lägre arfvodet, inga andra ingenjörer kunnat erhållas än aspiranter från den uppsättning af cirka ett hundratal sådana, som inrikta sin utbildning på att vinna inträde i väg- och vattenbyggnadskåren. Det torde då, säger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vara rimligt, att dessa erhålla lägre arfvode än de, som efter förut förvärfvad mera omfattande ingenjörspraktik erhållit sin officersfullmakt. Dylika biträden tjänstgöra å väg- och vattenbyggnadsdistrikten för vinnande af erforderlig kompetens och kunna svårligen erhållas utom aspiranternas krets, enär öfriga ingenjörer kunna ifrågasätta tillämpning af den vida högre taxa, som

svenska teknologföreningen fastställt för väg- och vattenbyggnadsfacket med dagarfvoden *åt biträden* af 20 à 30 kronor.

Då nu fråga icke föreligger om revision af taxan, har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt, att ej heller den af löneregleringskommittén vidrörda ändringen af dagtraktamentet 9 kronor för biträde, som ej är officer i väg- och vattenbyggnadskåren, måtte bifallas.

Departementschefen.

Med anledning af hvad kommittén anfört, finner jag mig böra uttala, att, därest ändringar i arfvodestaxan för distriktstjänstemännen framdeles vidtagas, dessa böra så afvägas, att i det stora hela någon väsentlig förhöjning icke äger rum å de ersättningar, som enligt taxan tillkomma distriktstjänstemännen.

Vidare synes mig omförmälda taxebestämmelse, enligt hvilken ingenjörsbiträde, som är officer i väg- och vattenbyggnadskåren, alltid skall erhålla högre dagarfvode än annan ingenjör, under vissa förhållanden mindre lämplig. Vid blifvande omarbetning af taxan torde erforderlig ändring böra ske.

Väg- och vattenbyggnadskåren.

Reservation af herr Carl Persson.

En fråga rörande väg- och vattenbyggnadskåren beröres äfven uti en af herr Carl Persson vid kommitténs betänkande fogad reservation.

Herr Persson har framhållit, att de nuvarande innehafvarna af öfverdirektörs-, byråchefs-, byråingenjörs- och notariebefattningarna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äro resp. öfverste, öfverstelöjtnanter, löjtnant och kapten vid väg- och vattenbyggnadskåren. Samtliga distriktschefer och distriktsingenjörer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten äro likaledes officerare vid samma kår.

Anledningen till detta förhållande är, säger herr Persson, delvis att söka i de bestämmelser, som äro meddelade angående den genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 december 1851 inrättade väg- och vattenbyggnadskåren. Enligt samma dag utfärdadt reglemente (Sv. Förf. S. nr 54) är kårens uppgift »att tillhandagå styrelsen för allmänna wäg- och wattenbyggnader i den befattning med allmänna arbeten, som enligt gällande Instruktion Styrelsen tillkommer. Corpsens Officerare kunna ock under krig, i händelse af behof, kommenderas till ingeniörstjänstgöring vid Arméen».

Kåren bestod enligt berörda reglemente af »en Öfwerste och Chef, som derjemte tills widare är Chef i Styrelsen för allmänna wäg- och

wattenbyggnader; en Öfwerste-Löjtnant, som i nämnda Styrelse bestrider Bureau-Chefs-befattningen; fem Majorer, hwilka i de särskilda wäg- och wattenbyggnads-distrikten tjenstgöra såsom Distrikts-Chefer; samt ett tills widare obestämdt, efter behofwet lämpadt, antal Officerare af Kapitens- och Löjtnants-graderne».

I enlighet med senare utfärdade bestämmelser består kåren för närvarande af 1 öfverste och chef (tillika öfverdirektör och chef för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen), 3 öfverstelöjtnanter (af hvilka 2 äro byråchefer i nyssnämnda styrelse), 13 majorer (af hvilka 6 äro chefer i väg- och vattenbyggnadsdistrikten), 43 kaptener och 73 löjtnanter.

Då det enligt herr Perssons förmenande icke kan vara lämpligt, att personer, som befordrats till ordinarie tjänstemän i ett civilt ämbetsverk — väg- och vattenbyggnadsstyrelsen är ju faktiskt ett sådant — tillåtas kvarstå och vinna befordran vid väg- och vattenbyggnadskåren, har herr Persson ansett sig böra påyrka, att officerare vid kåren, då de befordras till ordinarie statstjänst, skola vara skyldiga att afgå från sina beställningar vid kåren.

Enär enligt förberörda reglemente vissa officersbeställningar vid väg- och vattenbyggnadskåren skola vara förenade med vissa beställningar vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller därunder lydande distriktsförvaltningar, lärer, påpekar herr Persson, i händelse af bifall till hans berörda yrkande, reglementet för väg- och vattenbyggnadskåren böra i förevarande hänseende revideras.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Uti sitt utlåtande öfver kommitténs betänkande har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på anförda skäl funnit betänklighet icke möta mot att ett civilt ämbetsverk, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i sin tjänst använder officerare i väg- och vattenbyggnadskåren, som alldeles icke äro af någon militär tjänst eller ställning hindrade i sådan civilanställning. Därjämte har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, att officerare i väg- och vattenbyggnadskåren äro anställda äfven i andra civila verk såsom järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen.

Departementschefen.

Med anledning af herr Perssons ifrågavarande framställning tillåter jag mig erinra, att civila väg- och vattenbyggnadsklubben uti en till Kungl. Maj:t den 6 december 1910 ingifven skrift hemställt, att Kungl. Maj:t ville taga under pröfning, huruvida icke skäl förefinnas för indragning af väg- och vattenbyggnadskåren. Nämnda skrift har remitterats till chefen för väg- och vattenbyggnadskåren för afgifvande af

utlåtande, men har något yttrande ännu icke inkommit till Kungl. Maj:t.

Då fråga om väg- och vattenbyggnadskårens upphäfvande alltså föreligger, anser jag, att herr Perssons framställning först i sammanhang med detta ärende bör upptagas till pröfning.

Aflöningsvillkor.

För åtnjutande af de aflöningsförmåner, som komma att upptagas i blifvande stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän har kommittén föreslagit villkor och bestämmelser af hufvudsakligen samma innehåll som de, hvilka under de senare åren fastställts i afseende å åtskilliga då beslutade löneregleringar.

Därjämte har kommittén beaktat bestämmelsen i den för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu gällande instruktionen, § 35, att tjänsteman i eller under styrelsen icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst.

Hvad angår distriktstjänstemännen har kommittén af skäl, som återfinnas i betänkandet sid. 132 och 133, ansett bestämmelsen om förbud att förena annan tjänst eller uppdrag med befattningen såsom tjänsteman vid vattenbyggnadsdistrikt ej böra göras så restriktiv som motsvarande bestämmelser för befattningshafvare i styrelsen.

Mot de af kommittén ifrågasatta aflöningsvillkoren har jag icke något att anmärka.

Stat, kostnadsberäkning m. m.

Den stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän, jag, med hänvisning till hvad jag förut anfört, anhåller att få framlägga, är så lydande: *Statförslaget.*

	Kronor.				
	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Summa.	
Öfverdirektören och chefen	6,200	2,800	1,000	10,000	
1 byråchef och ledamot	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 » » »	5,000	2,500	600	8,100	
1 byrådirektör och ledamot	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 förste byråingenjör	3,600	1,800	400	5,800	
1 » »	3,600	1,800	400	5,800	
1 byråingenjör	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
2 byråingenjörer	4,400	3,000	600	8,000	
1 notarie	2,200	1,500	300	4,000	
1 registrator, tillika aktuarie	2,200	1,500	300	4,000	
1 revisor och bokhållare	2,200	1,500	300	4,000	
1 kvinnligt biträde	600	450	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
4 kvinnliga biträden	2,400	1,800	600	4,800	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
1 »	700	350	150	1,200	
Till arfvoden åt ingenjörsbiträden och amanuenser, gratifikationer åt extra tjänstemän och extra vaktmästare, godtgörelse åt tillfälliga rit- och skrifbiträden samt vikariatsersättningar	—	—	—	26,500	
1 distriktschef	3,000	—	—	3,000	
5 distriktschefer	15,000	—	—	15,000	
1 distriktsingenjör	1,500	—	—	1,500	
7 distriktsingenjörer	10,500	—	—	10,500	
Summa	—	—	—	134,000	

Anm. 1. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Anm. 2. Pensionsunderlaget för distriktschef skall utgöra 4,000 kronor och för distriktsingenjör 2,000 kronor.

Kostnadsberäkning.

Gällande ordinarie aflöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (jämte därunder lydande distriktstjänstemän) slutar å en summa af 86,400 kronor.

Därjämte är å extra stat för år 1911 anvisadt ett belopp af 15,400 kronor till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

De ifrågavarande båda anslagen uppgå sålunda sammanlagdt till 101,800 kronor.

Mitt förslag till stat upptager en slutsumma af 134,000 kronor. Då det anslagsbehof, hvarför, enligt hvad nyss är nämndt, medel anvisats å extra stat, skulle genom den nya aflöningsstaten få anses vara fylldt, innebär alltså mitt förslag en anslagsförhöjning af 32,200 kronor.

Härvid har dock icke hänsyn tagits till ålderstillägg, hvilka, såsom hittills, skulle utgå af sjätte hufvudtitelns gemensamma förslagsanslag till ålderstillägg. I detta hänseende torde emellertid vara att märka, att vid bifall till mitt förslag ökade utgifter från sistnämnda anslag komma att föranledas.

Emellertid torde böra i motsatt riktning framhållas, att till vissa befattningshafvare i och under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgått extra lönetillägg, som för år 1910 uppgått till ett sammanlagdt belopp af 2,688 kronor 31 öre, äfvensom att styrelsen erhållit bemyndigande af Kungl. Maj:t att till utgången af år 1911 hafva en extra vaktmästare anställd mot en efter tre kronor om dagen beräknad, från sjätte hufvudtitelns allmänna besparingar utgående aflöning.

Aflöningsvillkor.

I enlighet med hvad jag beträffande aflöningsvillkoren anfört skulle för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner fastställas följande villkor och bestämmelser:

A) **beträffande ordinarie befattningshafvare i styrelsen:**

att innehafvare af ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat

ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej pröfvas skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänsteresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, bestrida densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att emellertid, därest ledamot af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till följd af tjänsteresa eller för handläggning af särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar, hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman af lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till ledamotsbefattningen hörande löpande göromål;

att därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förrän vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställdt hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas af öfverdirektören, byråcheferna, byrådirektören och förste byråingenjörerna en hvar under en och en half månad samt af byråingenjörerna, notarien, registratorn, revisorn och bokhållaren samt de kvinnliga biträdena en hvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid af året, som af öfverdirektören bestämmes, begagna sig af semester;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

B) **beträffande de ordinarie tjänstemännen i väg- och vattenbyggnadsdistrikten:**

att distriktschef och distriktsingenjör skola vara underkastade såväl den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet, jämväl utom sitt distrikt, eller jämkning i åligganden, som ock den reglering af tjänstgöringsområde, som kunna varda föreskrifna;

att med ordinarie befattning som distriktschef eller distriktsingenjör icke må förenas annan tjänstebefattning eller uppdrag, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, efter pröfning, finner inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom distriktschef eller distriktsingenjör; åliggande det distriktschef eller distriktsingenjör, innan han åtager sig annan tjänstebefattning eller uppdrag, att göra anmälan i ämnet hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen;

att distriktschef eller distriktsingenjör icke får åtaga sig byggnadsarbetens utförande på entreprenad eller mottaga anställning i entreprenörs tjänst;

att distriktschef eller distriktsingenjör, som åtnjuter tjänstledighet, skall till vikarien afstå det arfvode enligt taxa, hvilket belöper å de af vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver arfvode enligt taxa, hvarom nyss är stadgadt, afstå så mycket af lönen, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid afgång från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall lönen utgår till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; dock att tjänstinnehafvare skall vara pliktig underkasta sig de förändrade bestämmelser, som kunna varda meddelade i afseende å de för rätt till hel pension stadgade lefnads- och tjänstår och den därpå grundade skyldighet att från tjänsten afgå; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering af extra inkomster, som kunna åtfölja distriktschefs- eller distriktsingenjörsbefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Öfvergångsförhållanden.

I anslutning till under senare år i sådant hänseende gifna bestämmelser, böra de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka icke före viss angifven tidpunkt anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, bibehållas vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem.

Jag har emellertid icke ansett erforderligt att uppgöra någon särskild öfvergångsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän, då fullt tillräckliga medel å den af mig föreslagna ordinarie staten skulle finnas tillgängliga för den eller dem af de nuvarande ordinarie befattningshafvarna, som må komma att kvarstå å den äldre staten.

Under åberopande af hvad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att *Departementschefens hemställan.*

dels godkänna ifrågavarande förslag till aflöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän, att tillämpas från och med år 1912, äfvensom de af mig angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner,

dels förklara,

att en hvar, som med eller efter ingången af år 1912 tillträder ordinarie befattning i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser samt

att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen eller i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, hvilka icke före den 1 november 1911 anmäla, att de vilja öfvergå till den nya aflöningsstaten samt underkasta sig de för aflöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels höja det i riksstatens anslag till väg- och vattenbyggnadsstaten ingående aflöningsanslaget till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därunder lydande distriktstjänstemän från 86,400 kronor med 47,600 kronor eller sålunda till 134,000 kronor,

dels till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under år 1911, utöfver det af Riksdagen för samma år för ändamålet beviljade anslaget å 15,400 kronor, å extra stat för år 1912 anvisa 5,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1911 af tillgängliga medel utanordna beloppet,

och dels för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel på extra stat för år 1912 anvisa 6,000 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna sitt bifall och förordnande, att till Riksdagen skulle aflåtas proposition i ärendet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Carl G. Edman.

Stockholm, K. L. Beckmans Boktr. 1911.